

LE A SÈS AN NCÇ A YESU 'YER NU'

I A pielfo daar a 'lo ban buolə a 'Yer ben be, ka a 'Yer be a Nāaŋmın sĕ, ka a 'Yer ı Nāaŋmın. **II** Wu dőc be a Nāaŋmın sĕ a pielfo daar. **III** A 'Yer nyā le Nāaŋmın maal bomo a jaa. Bon jaa ba maal ka a ba tu a 'Yer nyā po ε. **IV** A wu po le nyevur be, a wu nyevur nyā le kurç bomo a jaa chāa. **V** A chāa nyā le chaara a libe po, ka libe ba tōc wu kpiin ε.

VI Nāaŋmın tōn daba na di Jōon. **VII** 'Lō le wa di a dāasie na wu 'yer a chāa nyā 'yer, ka a nire jaa na tu a wu sĕ soç de a chāa. **VIII** Jōon ba ı a chāa ε, tı wu wa naa ıka wu wa 'yer a chāa 'yer. **IX** A yelmāe chāa nyā le chaara 'yōonō nire jaa na waara a wer po.

X A 'yer dőc be a wer po, ka a Nāaŋmın gba maal a wer tu a wu 'yōc, tiche ãsuo jaa ba bōc wu ε. **XI** Wu wa naa a wu māe paal po, tiche a wu māe nibe ba de wu ε. **XII** Tiche nibe bamine de wu naa, na ba soç de a wu yuor, ka wu ku ba sor ka ba ı Nāaŋmın bibiir. **XIII** Baa ı Nāaŋmın bibiir nire dçofu kaar ε, bıu nire bçfu po ε, tiche Nāaŋmın māe le maal ba a wu bibiir.

XIV A 'yer wa ı naa nire na wu jāne a sı sĕ. Sı nyę naa a wu tıır, a tıır nyā na ı a Sāa Bidabō'yen teε. 'Lō le yi a Sāa sĕ wa, na wu tara wāefu nı yelmāe.

XV Jōon 'yer a wu 'yer, na wu tāna 'yere, "Nyā le n 'yer yi ika wun wa naa, 'lo na be a n puor waara gar ma naa, bojūu wu dōc be be tī ba wa dōc ma." **XVI** A wāefu sēe wu naa, ka a wu maal vīla lōor sī jaa bō'yen 'yen dōcō taa waara a sī sē. **XVII** Bojūu, Mosesi le dōc waan a nēe, tīchē Yesu Kırıstı mī le waan a wāefu nī yelmāe. **XVIII** Nibō'yen jaa ba nyē Nāaŋmīn ε, tīchē a Bidabō'yen tēe 'lo na be a Sāa lōboor le wil sī a le Nāaŋmīn na be.

XIX A nīberē na be a Jerusalēm tōn a Juu nībe bōçrlorbo nī a Juu nībe puorfū jie sōsōnbō ka ba tī suor Jōon, nībuor le wu i, **XX** Ka a Jōon 'yer ba, "N ba i a Nāaŋmīn Ni-iraa 'lo wun tō ika wu wa faa a wu nībe ε."

XXI Ka ba le suor wu ika 'lo le i a Elaija bii? Ka wu 'yer, "N ba i wu ε." Ka ba le suor wu ka 'lo le a Nāaŋmīn 'ye'yere ε? Ka wu ika, "Kai."

XXII Ka ba suor wu, "Tī an le fu pāa i? A sīn tī 'yer ku a bala na tō sī, 'yer sī a nīre 'lo fon i."

XXIII Jōon den a le a Isaiya na dōc seb na wu 'yer, "Maa le a kōkōr 'lo na tāna a dālpōo pō, ika yi chōçr a Soro sōr." *(Isaiya 40:3)*

XXIV A Faraseemine tōn nībe bamīne a Jōon sē. **XXV** Ba wa suor wu naa, "Ala i fōu baa i a Nāaŋmīn Ni-iraa ε, bii a Elaija ε, bii a Nāaŋmīn 'ye'yere āsūc ε, nīmīne a fu suoro a nībe a Nāaŋmīn kōc?"

XXVI Be le a Jōon 'yer ba, "Maa den kōc suoro nī a nībe, tīchē nīre kōc ben a yi pō, yin ba bōc ε. **XXVII** An i maa le de nie wa gba, n ba sēe ika n for a wu nafōbō mibe gba ε."

XXVIII Jōon be naa a mōtōo puorfū jie suoro a nūbe a Nāaŋmīn kōo, a Jordan man gōon na be a Betanī, be le wu 'yer a 'yer anyāna.

XXIX Wer na wa chaar, Jōon nyen a Yesu na tor wu waara ka wu 'yer, "Nyē a Nāaŋmīn Peraabile, 'lō le na de a wer nūbe yeldēbe bar. **XXX** Wu i naa a 'lō in 'yer ika, 'nire āsuō na wa naa, wu gar ma naa, bojūu 'lō dōo be be tī ba wa dōo ma.' **XXXI** Maa ba bōo a nūyinē won i ε, tī naa wa suoro yi nī kōo ka bala jaa na be a Isūral na nyē wu."

XXXII A Jōon dāasie nī nyā, "N ben be nyē a Nāaŋmīn Sīε na yi saaju fika ḥmam, wa 'mar wu, ka a Sīε be a wu 'yōo. **XXXIII** N ba dōo bōo a nūyinē won i ε. A 'lō na tō ma ika n wa suoro a nūbe a Nāaŋmīn kōo 'yer ku ma, 'A nire 'lō 'yōo fon wa nyē a Sīε na suu wa 'mar na waa yi ε, 'lō le na suoro a nūbe nī a Sīε.' **XXXIV** N nyen a anyā na i, 'yere kōro yi ika 'lō le a Nāaŋmīn Bidabō'yen."

XXXV A wer na chaar go, Jōon ara na a be nī a wu poturbo ayi. **XXXVI** Be le wu nyē Yesu na tala, ka wu 'yer, "Yi nyē a Nāaŋmīn Peraabile."

XXXVII A Jōon poturbo ayi bala na wō a le won 'yer, ka ba turo a Yesu chiine. **XXXVIII** Yesu na wa līeb nyē ba, wu suur ba naa, "Bo yi buorō?" Ka ba 'yer, "Wiwile nyinē fu kpierē?"

XXXIX Ka a Yesu 'yer, "Yi wa bōo a jie." Ba jāne naa a wu sē, bojūu mōtōo bal baar a daa' lōnō.

XL A nūbe ayi bala na wō a le Jōon na 'yer ka ba turo a Yesu, āsuō le Andiru na i a Simon Pita yebē. **XLI** Le a Andiru na de nie i le, wu bō naa a wu yebē Simon 'yer wu, "Sī nyen a Nī-iraa

'lo na wa faa a wu nibe ban buol a Kırısitó." **XLI** Andiru tara naa a yebé waan a Yesu së. Yesu na wa nyé wu, ka wu 'yer, "Jōon bidaba Simon, ban buol fo naa Sifası." A wu par le Pita.

XLIII A ber anaar daar, Yesu chiine naa a Galilee, be le wu nyé Filip na wu buol wu ika wu wa turo wu.

XLIV A Filip yin Betisaida, Andiru ní Pita tée.

XLV Filip mi chen ti nyé Nataniél 'yer ko wu, "Sí nyen a 'lo a Mosesi ní a Nāaŋmín 'ye'yerbe na seb a wu yele, 'lo le i a Yesu na yi a Najareti, Josefú bidaba."

XLVI Be le a Nataniél suor wu, "Yelsõ na tõo yi a Najareti tée o?" Ka a Filip 'yer, "Wa kaa."

XLVII Yesu na wa nyé a Nataniél na tor wu waara, wu 'yer naa, "Yi nyé a si sääkpä Isral yõc na ba tara belfü e."

XLVIII Ka a Nataniél suor a Yesu, "Nminé fo ure wa bõc ma?" Ka a Yesu 'yer, "Filip na wa buol fo, ka n nyé fo naa a kõkõc tìe pílem."

XLIX Be le a Nataniél 'yer, "Wiwile, fo in Nāaŋmín Bie ní a Isral Nāa."

L Ka a Yesu 'yer sõc wu, "Fo sõc ma naa, bojūu in 'yer ika n nyé fo naa a kõkõc tìe pílem o? Fon nyen yelberé ka a gar le. **LI** Na wu 'yer, sure jaa le n 'yere kurc fo ika fon nyen saaju na yuo ka a Nāaŋmín malakası suro tì duoro a maa Nisaal Bie 'yõc."

II

I A ber a nyã puor, Yesu ma Mæer be naa a poc ban kulo a tée na be a Galilee paal po, ka ba buol Keena. **II** Ba buol Yesu ní a wu poturbo ka ba mi

be be a pōc kulfu jie. **III** A dāa na wa baar, Mæer 'yer ku Yesu, "A nibe dāa baar naa."

IV Ka a Yesu 'yer, "N ma, n sōc ba ta ε, ta wiil ma a le iñ na i ε."

V Mæer lieb 'yer ku a tötõnbø, "Yi i le Jaa a Yesu na wa 'yer ika yi i."

VI Kusie duor ayuob ben be, be le a nibe ma ūc a kōc pees a ba māe le a ba puorfū na ika ba i. Yoi anaar bū anūu le ma see ãsuc jaa.

VII Yesu 'yer a tötõnbø ika ba ūc kōc see a duor.

VIII An wa see ka wu 'yer ku ba, "Yi pāa ūc a kōc amine ku a níkpe 'lō na kaara a pōc paalaa yele." Ka a tötõnbø i a le a Yesu na 'yer ba. **IX** Ka a níkpe 'lō na wa nyū a kōc ala na lieb i dāa, waa bōc a jie a dāa na yi ε. A tötõnbø 'lō bōc naa. Be le wu bucl a pōc paalaa sūre yin chēchēε, **X** na wu 'yer, "Nibe ma den nie waan a dānōc, bala wa nyū tū baar, ka ba pāa waan a ala na ba bōc nōmō ε. Tiche fōv 'lō bin a dānōc bar wa ta a baaraa."

XI A ne'maa yele nyā le de nie Yesu na i a Keena na be a Galilee paal pō. Be le Yesu wiil a wu tūr, ka a wu poturbo sōc de wu.

XII A nyā puor, 'lō naa ma nī a wu yebil naa poturbo 'mantaa chen Kapenahum ika ba tī jē bälāa.

XIII A kō le kor ε, ka a Juu nibe Gōl Bar Difū ta, Yesu don a Jerusalēm. **XIV** Be le wu tī nyē nibe na daara niin, piir nī papar, a Juu nibe puorfū yir bechaar pō. Wū nyen bamine mī na jēn tēebolsi tēere libie. **XV** Wū den miir maal kpaara diin ba bar a puorfū yir bechaar pō, nī a ba piir nī a niin. Wū tīe naa a libiteerbē tēebolsi lōb ka a

libie yëyel. **XVI** Yesu 'yer kú a bala na daara a papar, "Yí yin a papar a ka, na yí ta maal ma a Sää yir daa difú jie ε."

XVII Ka a poturbo pää tuer tó le a Nääñmin gän na 'yer, "Le in nõ a fo yir 'moro man fika bűu." (*Yiel Gän 69:9*)

XVIII A Juu níberé pää suor a Yesu, "Jäne buor le fon maal wiil sí ka a i fo tara na sör fon maal a le?"

XIX Ka Yesu 'yer, "Yí ñmer a puorfú yir nyäna, tí ka n de ber ata men wú go."

XX Ka a níberé 'yer, "Yuom lijaayi ní ayuob le ba de men a puorfú yir nyä, ñmíne fõu na i de ber ata tæs men wú?" **XXI** Tiche a puorfú yir nyä a Yesu na 'yeré, i naa a wo ãgän le wo 'yeré. **XXII** Yesu na wa ir a kúu po, ka a wú poturbo tuer yuo a le won 'yer, na ba pää sco de le a Nääñmin gän na 'yer ní le mi a Yesu na 'yer.

XXIII A be a Jerusalém a Gõl Bar Difú na wa ta, niycç scoon de a wú yuor, bojüu ba nyen a ne'maa tömö wun tö. **XXIV** Tiche Yesu na bõo nire jaa tuer, waa sco de wú mäe kú ba ε. **XXV** A ba i nire le na 'yer wú le níbe na be ε, bojüu wú bõon nire jaa tuer.

III

I Daba dõo be be a Faraseemine po, ka a wú yuor di Nikodiması, wú mi i naa a Juu níbe nídiere ãsuc. **II** Wú dõo chen a Yesu së tásco na wú ti 'yer, "Wiwile, sí bõon naa ika Nääñmin le töfú ika, fo wa wiil sí. Fo kõ naa tö a ne'maa tömö anyäna tö ε, ka Nääñmin ba be a fo së ε."

III Ka a Yesu haa 'yer, "Yelmāe le n 'yere kurō fu, fōu ba nyē dōc paalaa ε, fu kō tōc kpe a Nāaŋmīn nāalōu pō ε."

IV A Nikodiması suor wō, "Nmīne le ban le i dōc nūkoraagbeε ayi? Wō kō le tōc kpe a wō ma būc pō ka wō le bōc dōc wō go ε."

V Ka a Yesu 'yer, "Yelmāe le n 'yere kurō fu, fōu na kpe a Nāaŋmīn nāalōu pō, ka baa dōc wō nī a kōc nī a Sīε ε. **VI** A 'lō a nūre na dōc i naa nūre bie, Nāaŋmīn Sīε mī le na tōc nūre līeb ka wō i Nāaŋmīn bie. **VII** Ta i a nēe 'maa fu in 'yer ika a sēe naa ka ba dōcfu dōc paalaa ε. **VIII** Nāaŋmīn Sīε tēe le tūre a nyevor paalaa. A Sīε kaar naa sesēbe na furo chiine jie 'lō wōn būrō, fun tōcon wō a dōcon, tīche fu kō tōc bōc a jie wōn yi ε, bū a jie wōn chiine ε."

IX Ka a Nikodiması suor wō, "Nmīne an i wa i a le?"

X Ka a Yesu haa 'yer, "Nmīne fu i a Isūral nūbe wiwile tī ba bōc a anyāna ε? **XI** Yelmāe le n 'yere kurō fu, sī 'yere naa ala sīn bōc, na sī di a ala sīn 'yere dāasīε, tīche yi āsūc jaa ba de a le sīn 'yer ε. **XII** Ala i yaa sōc de a wer nyā bonsı 'yer ε, nmīne yūn tūre wa sōc de ala i, n 'yer naa saaju bonsı 'yer? **XIII** Nūre ba do saaju jaa ε, ka a Nīsaal Bie na yi a be wa tēe ba le ε. **XIV** A Nīsaal Bie na 'mōcōn saaju nūtāa le a Mosesı na maal a kur jīε 'mōcō a mōgōc pō. **XV** Ka nūre 'lō jaa na pāa sōc de a Nīsaal Bie na tara na nyevor 'lō na ba tara baarfū ε, Nāaŋmīn sē.

XVI "Nāaŋmīn nō naa a nūbe na be ka a wer pō yōc jaa, na wō de a wō Bidabō'yen tēe ku sī, nūre

jaa wa sōc de wō, wō kō we ε, tī tara a nyevor 'lō na ba tara baarfū ε, Nāaŋmīn sē. XVII Bojūu, Nāaŋmīn ba tō a wō Bidabō'yen nyā a wer pō ika wō wa sōc a nībe ε, tīche wō wa naa ika wō wa faa ba. XVIII Nīre 'lō jaa na wa sōc de a Nāaŋmīn Bidabō'yen nyā, wō kō sōc wō ε, tīche nīre 'lō jaa na ba wa sōc de wō ε, wōn sōc wōn bar, bojūu waa sōc de a Nāaŋmīn Bidabō'yen tēe nyā yuor ε. XIX A baaraa nī nyā, chāa wan ka a wer pō, tīche a nībe nōn libe gar a chāa, bojūu a ba maalfū īn bier. XX A nībe bala na īre a bier 'laar chāa, ba kō sōc yi chāa pō ε, bojūu a chāa na wiil naa a le ban be. XXI Tīche āsūc jaa na be be nī yelmāe ma wan chāa pō, bojūu ba bōrō naa ika a ba taaba ba bōc ika Nāaŋmīn le maala a le ban maala."

XXII A nyā puor, Yesu nī a wō poturbo 'mantaa chen Judiya be le wō jēn ba bālāa, na wō suoro nībe a Nāaŋmīn kōc. XXIII Jōon mī dōc suoro a nībe a Nāaŋmīn kōc be a Ainon, a be ba jāa naa Salim ε, bojūu kōc dōc be be yōc. Nībe dōc chiine a wō sē ka wō suoro ba a Nāaŋmīn kōc. XXIV Baa na nyōc a Jōon pōc sere ε. XXV Jōon poturbo bamīne nī a Juu nīre āsūc chīre nī taa nī a āgān pēefū yele. XXVI Ba chen a Jōon sē tī 'yer, "Wiwile, fū 'yer a daba 'lō sē fūn dōc be a Jordan man gōcōn. Wō suoro na nībe a Nāaŋmīn kōc ka nīre jaa chiine a wō sē."

XXVII Ka Jōon haa 'yer, "Nīre jaa kō tōc ī bon jaa ε, ka Nāaŋmīn na be a saaju baa sōc ε. XXVIII Yīn māe chēne na tīer a ḥmīne īn dōc 'yer yi ika n ba ī a Nī-iraa ε. Tīche wō tōc ma naa ka n de a wō nie. XXIX A 'lō na kulo a pōc, 'lō le ī a pōc sōc. A

wu bībīele pūo ma pēl naa wōn ara a be wōnō a pōc sūc kōkōr. Ala le so ka a n pūo mī pēl. [XXX](#) A sēsē naa īka Yesu wu do, tīchē ka maa suu.

[XXXI](#) “Nāaŋmīn Bie nyā le yi a saaju, 'lō le gar ba jaa, nīre na yi ka a tēe in a tēe tuor na wō ma 'yērē a tēe bomo 'yēr. A 'lō na yi a saaju wa gar a bomo a jaa. [XXXII](#) Wō ma 'yēr naa a le wōn nyē nī a le wōn wō tī āsūc jaa maa sōc de wō ε. [XXXIII](#) Nīre 'lō jaa na wa sōc de, a wiil naa īka Nāaŋmīn i naa yelmāē sūc. [XXXIV](#) Bojūu, Nāaŋmīn tō naa a wō Bie ka wō wa 'yēr a wō 'yēr. Nāaŋmīn vē naa ka a wō Sīsē sēsē wō. [XXXV](#) A Sāa nō naa Bie na wō de yele a jaa 'yōc a wō nūu pō. [XXXVI](#) Nīre jaa na sōc de a Bie tara na nyevor 'lō na ba tara baarfō ε, Nāaŋmīn sē, tīchē nīre 'lō na tōr wō, ba tara a nyevor nyā ε, tī Nāaŋmīn suur be a wō sē.”

IV

[I](#) Yesu bō̄on naa īka a Faraseemīne wō naa wōn nyērē nībe suoro ba a Nāaŋmīn kōc, ka a bala na turo wō gar a bala na turo a Jōon. [II](#) Tīchē Yesu poturbo le dōc suoro a nībe a Nāaŋmīn kōc, a ba i Yesu māē le ε. [III](#) Yesu bar naa Judiya tī līeb chiine a Galilee go.

[IV](#) Ka a i Samariya le a sēsē īka wō tu. [V](#) A sōr 'lō wōn tu tī yi naa a Saika tēe pō, na wō gbōr a wer 'lō a Jekōb na dōc de kō a wō bidaba Josefov a kōr jaa. [VI](#) A lō-ōc a Jekōb na dōc tuu chēnē na be be, ka a Yesu jē gbōr a lō-ōc bojūu wō chen bal. Mōtōtuo sōc le. [VII](#) Ka a Samariya pōc sūc a lō-ōc pō kōc ōcfsu jie. Ka a Yesu sūc wō, “Pōc

yāayāabīle, õo a kōo ku ma ka n nyū.” **VIII** A Yesu poturbo mī kpēn a tēe pō ika ba tī da bōdiir.

IX Ka a Samariya pōo 'yer, “Fōo Juu nīre, maa mī Samariya pōo, taa i ḥmīne ka fō ika n ku fō kōo ka fō nyū,” sūn nī Juu nībe na ba muorō taa būu ε?

X A Yesu 'yer wō, “Faa bōo a bon a Nāaŋmīn na buorō ika wō ku fō ε. Faa mī bōo a nīre 'lō na suorō fō a kōo ika wō nyū ε, fōo ta bōo, fōn taa suor man a kōo 'lō na kurō nyevor.”

XI A pōo 'yer, “Nikrēe, faa tara bō-ōonaa ε, ka a lō-ōo mī yulō, nyūne le fōn nyē a kōo ala na kurō a nyevor? **XII** A sī sāakpā Jekōb le tuu a lō-ōo nyāna ku sī, ka wō yōn nī a wō dōn nyuro. Fōo berma gar a Jekōb bū?”

XIII Ka Yesu 'yer, “Isuō jaa na nyū a kōo nyāna, kōnyūur na kpe wōn go. **XIV** Tiche āsuō jaa na nyū a kōo ala in na ku wō, kōnyūur kō le kpe wō go ε. A kōo ala in na ku wō kaara kōbulaa na yire, naa kurō nyevor na ba tara baarfu ε.”

XV Ka a pōo 'yer, “Nikrēe yāayāabīle, ku ma a kōo ala ka n nyū, ka a kōnyūur ta le nyōo ma ka n suu a lō-ōo nyā pō go ε.”

XVI A Yesu 'yer wō, “Kul tī tara a fō sīre waan.”

XVII Ka a pōo 'yer, “N ma tara sīre ε.” A Yesu 'yer, “Yelmāe fō 'yer ika faa tara sīre ε. **XVIII** Fō dōo kul sīrbe anūu, tī a daba 'lō sē fōn be a pōpāanyā ba i a fō sīre ε.”

XIX Ka a pōo 'yer, “Nikrēe n nyē naa a fō i Nāaŋmīn 'ye'yerε. **XX** A sī sāakpāmīne, a tōo nyā ju le ba ma do tī puor a Nāaŋmīn tīche a yin Juu nībe 'yer ika Jerusalem tēe le i a puorfū jie.”

XXI Ka a Yesu 'yer ku wu, "Poco scc de ma, sōc waara an kō i a tōc nyā ju bū Jerusalem yin do tī puor a Sāa Nāaŋmīn go ε. **XXII** A yin Samariya nibe ba bōc a 'lō yin puoro ε, a sīn Juu nibe bōc naa a Nāaŋmīn 'lō sīn puoro. Bojūu a sī jie le Nāaŋmīn na tu faa nibe. **XXIII** Tiche a sōc waara, wu gōr ta baar, a bala na puoro a Nāaŋmīn sīre jaa, a sīe na wiil ba naa ka ba puor a Sāa Nāaŋmīn nī yelmāe. Ba nyāna puorfū le a Sāa Nāaŋmīn buorō. **XXIV** Nāaŋmīn in sīe, bala na puoro wu a sīe pō wōn wiil ba naa ka ba puor wu nī yelmāe pō."

XXV Ka a poco 'yer, "N bōc naa ika a Ni-iraa na wa naa, a 'lō sīn na buorō a Kırıslıto. 'Lō wa wa, wōn wiil sī naa yele a jaa par."

XXVI Ka a Yesu 'yer ku a poco, "Maa le a nīre 'lō nī fōs na 'yerε a pōpāanyā."

XXVII Ka a i a poturbo mī tōc ta nyē wōn 'yerε nī a poco ka a neer 'maa ba. Tiche ba āsūc jaa ba 'la suor wō bo le wō buorō būl bāa 'yōc le wō 'yerε nī a poc ε.

XXVIII A jie le a poco bar a yuor tī jo kul a tēe pō tī 'yer ku a nibe, **XXIX** "Yi wa nyē daba na 'yer ma ala a jaa n na dōc maal. Kaa 'lō le i a Ni-iraa naa 'lō bū?" **XXX** Nīre jaa na be a tēe pō yin chen na tī kaa a Yesu.

XXXI An wa iře a le ka a poturbo suor a Yesu. "Wiwile yāayāabilε, di bōdiir."

XXXII Tiche ka a Yesu 'yer ku ba, "N tara na bōdiir yin ba bōc a yele ε."

XXXIII Ka wō poturbo piel surō taa, "Nīre kōc le tōc waan bon kōc wa ku wō ka wō di bū?"

XXXIV A Yesu 'yer, "N bōdiir le ka n i a le Nāaŋmīn na buɔrō, 'lō le tō ma, ka n baar a tōmō 'lō wun ku ma ika n tō. **XXXV** Yìn 'lō 'yer naa ika a chen ɻmersı anaar ka a ɻmab ta, maa 'yer ku yi ika, yi kaa yìn nyen a por bonsı na mōc see ɻmab. **XXXVI** Pōpāanyā gba, a tōtōnbō bala na ɻmara nyere naa a ba sāyar, ban lōnō a bōŋmarsı waara nī nyevor na ba tara baarfū ε Nāaŋmīn sē. Ka a bala na bur a bōbie nī a ɻmaŋmarba pāa 'mataa chile. **XXXVII** A sükpa na i yelmāe ika, bamīne le bur ka bamīne mī ɻma. **XXXVIII** Maa tōnō yi naa ika, yi chen tī ɻma a puo 'lō pō a bamīne na tō hān."

XXXIX Nyōc na yi a Samariya tēe pō sōon de Yesu, bojūu a pōc 'yer ku ba ika, "A daba nyā 'yer naa a le jaa n na dōc maal." **XL** Ba wan wa suɔr wō ika wō jāne a ba tēe, ka wō jē be ber ayi. **XLI** A Samariya tēe dēme yōc jie mī le sōon de Yesu bojūu ba wun a le wun 'yer.

XLII Be a ba 'yer ku a pōc, "A ba i le fōn 'yer ku sī jūu sī sōc de a Yesu ε, sīn māe wō naa a le wun 'yer ku sī, ka sī bōc ika 'lō le na faa a wer nībe."

XLIII A ber ayi na po, wō yin a be na wō chen Galilee. **XLIV** Yesu 'yer naa, "Nāaŋmīn 'yε'yerbe nyere na 'yōcfū jie jaa, tīche a ba tēe dēme ba 'yōnō ba ε." **XLV** Wun wa ta a Galilee, a nībe de wun nuur ayi a be, bojūu ba mī dōc chen a Jerusalem a Gōl Bar Difū jie tī nyε a le jaa wun maal.

XLVI Yesu na wa be a Galilee, wō līeb chen a Keena tēe pō be wun dōc līeb a kōc ka a i a dāa. Nīkρεε kōc ben Kapanahum ka a wō bie bīere.

XLVII Wən wa wō ıka a Yesu yin a Galilee wa a Judiya, wu chen tı suor wu ıka wu sāa a wu bie na kpire.

XLVIII Ka a Yesu 'yer ko a nıkpẽe, "Yin baa nyę jāne nı ne'maa yele ε, yı kő sōo de ε."

XLIX Ka a daba 'yer, "Nıkpẽe, yāayāabilε, wa ka a n bie ta kpi ε."

L A Yesu pāa 'yer, "A fo bie sa naa, kulo a yir." A daba sōon de a le a Yesu na 'yer na wu lıeb kulo a yir. **LI** Ka a tōtōnbō na yi a nıkpẽe yir tuor wu a sōr pō 'yer, "A fo bie sa naa." **LII** A wu suor ba a sōo buor a bie na sa, ka ba 'yer, "Jāa mōtōo na vırō le a āgān tul bar wu."

LIII Ka a bie sāa tıer tō an i a mōtōo vır naa a jāa, a Yesu na 'yer, "A fo bie sa naa." A daba naa bala ba jaa na be a wu yir sōon de a Yesu.

LIV A ne'maa yelsı ayi le anyā Yesu na tō wən yi a Judiya na wu chen a Galilee.

V

I A anyā puor, a Juu nıbe tara na lōo di ka a Yesu chen a be a Jerusalem. **II** A tēe pō, gbatarbile ben be ka a jēbersı anūu be be. A jie gbür a be ban buɔlɔ a piir dōdōr, ka a Juu nıbe kōkōr pō a ba buɔlɔ Betesda. **III** A jēbersı ala pō baal bursı ben be, jōn, bamıne gbeε na kpi kpi nı gbeırsı ka ba gā kōo a kōo. 1 **V** A gbatarbile 'lōnō koor mı le nubaala na be yuom lıjer nı pie nı aniiin (38) na wu gā a be. **VI** Yesu na wa nyę a daba, wu bōon

1 **V:III** 5:3 A gāma pō baa 'yōo a pōfō anaar ε ıka, 4 A Nāaŋmın malaka ma wan sōo jaa wa dōonō a kōo, ka nıre 'lo jaa na de nie kpe a kōo pō, ma sa naa ala i wu tara na baal jaa bürü.

naa wun gber kor, ka wu suor wu, “Fu buorō naa ika fu sa bū?”

VII Ka a daba 'yer, “Nukpēe, n ba tara nire na 'mōc ma 'yēc a kōc pō 'lō wa dōcnō ε, n ma muorō naa ika n kpe, tiche ka a nire ma dōc ma nie kpe.”

VIII A Yesu pāa 'yer wu, “Mōc a fu bōgānaa chiine.” **IX** Ajienaa ka a daba sa, na wu 'mōc a sōc chiine. A Pēnfu Bībir daa le a anyāna i. **X** A Juu nibere na wa nyē a daba na tuo a sōc, ka ba 'yer ku wu, “Pēnfa Bībir le, nire jaa ba tara sōr ika wu tuo a wu sōc a Pēnfa Bībir ε.”

XI Tiche ka wu 'yer, “A daba 'lō na sa ma le 'yer ku ma ika n 'mōc a sōc chiine.”

XII Ka ba suor wu, “Nibuor le 'yer fu ika fu 'mōc a sōc tuo chiine?”

XIII A daba ba dōc bōc a Yesu a nibuor wun i ε, Yesu kpēn a niyōcō bala pō.

XIV A nyā puor, a Yesu nyen a daba a Nāaŋmīn puorfū yir pō na wu 'yer wu, “Fu pāa sān pōpānyā, taa wa iře yeldēer go ε, ka amine wa pōc fu gar a le ε.” **XV** Ka a daba chen tī 'yer ku a Juu nibere, Yesu le i a nire 'lō na sa ma.

XVI Ba piel buorō sōi na i Yesu yele bojūu wu ma tōnō naa a anyāna a Pēnfa Bībir Daar. **XVII** Ka a Yesu 'yer ba, “N Sāa ba vē anyāna tōfū ε, ala le so ka n mī tōnō.” **XVIII** A nibere tara na yele ayi ban buorō ika ba kōn Yesu. Wu sōc naa a Pēnfa Bībir yele, tiche a deer 'lō jaa le wun 'yer ika Nāaŋmīn i naa a wu Sāa, na wu de a wu māe ka 'lō ni Nāaŋmīn i bō'yen.

XIX A Yesu 'yer ku a nibē, “Yelmāe le n 'yerε kurō yi ika a Bie kō tōc maal bon jaa ε. Wun tōc

í a le t̄ee w̄on nyē a Sāa na maala, bojūu a Bie ma maal naa a le ne w̄on nyē a Sāa na maala. **XX** A Sāa nōn a Bie na w̄u wiil w̄u a yele a jaa w̄on maal. A Sāa gba na wiil w̄on yelberē ka yi neer 'maa. **XXI** A le a Sāa na ma sāi a kūu na w̄u ku w̄u nyevor, le le a Bie mī na ku a āsuč jaa w̄on buorō a nyevor. **XXII** A Sāa gba ba t̄očrō n̄ire jaa 'yer ε, t̄iche w̄u īka a Bie w̄u t̄očrō n̄ire jaa 'yer. **XXIII** A Sāa buorō naa īka ba 'yōčnō a Bie n̄itāa le ban 'yōčnō w̄u. Īsuč jaa wa t̄or ba 'yōč a Bie ε, le mī le w̄u t̄or, ba 'yōč a Sāa na t̄ō w̄u ε.

XXIV "Yelmāe le n 'yerē kurō yi īka, āsuč jaa na wō a le īn na 'yer t̄i sōč de a 'lō na t̄ō ma, tara na nyevor 'lō na ba tara baarfū ε, Nāaŋmīn s̄e. Ba kō 'yōč w̄u 'yer ε. W̄u yin kūu p̄o, t̄i kpe nyevor p̄o. **XXV** Yelmāe le n 'yerē kurō yi īka, sōč waara, w̄u ben ta ka a kūn na wō a Nāaŋmīn Bie kōkōr. A bala na wō naa, na ir tara nyevor. **XXVI** Bojūu a Sāa tara na kpēč kurō nyevor. W̄u den a kpēč 'lō ku a Bie ka w̄u mī tara nyevor. **XXVII** W̄u ku w̄on s̄or īka w̄u t̄očrō n̄ire jaa 'yer, bojūu w̄u ī naa Nīsaal Bie.

XXVIII "Yi ta v̄ē ka a 'maa yi nee ε. A sōč na wa naa, ka a kūn wō a Nīsaal Bie kōkōr, **XXIX** na ba yire a ba yar p̄o. Īsuč jaa na maal v̄ila, na yin kpe nyevor p̄o, ka a āsuč jaa mī na maal deer na yin kpe sōčfū p̄o. **XXX** N kō t̄ōč maal bon jaa nī maa māe kpēč ε. 'Lō le 'yer ma a le īn na t̄očrō ka a n t̄očrfū tara s̄or bojūu n turo naa a w̄u nee, a ba ī n īre na le īn buorō ε.

XXXI "Maa 'yerē 'yōčnō a n māe, s̄or jaa ba be be na wiil īka yelmāe le ε. **XXXII** N̄ire kōč ben be na

'yere 'yēōnō ma, ka n mī bōč ika a le wōn 'yere in yelmāe.

XXXIII "Yi tōn nibe a Jōon sē ka wō ti 'yer ba a yelmāe. **XXXIV** N ba dīel le nibe na 'yere a n 'yer ε, tiche n 'yere yi naa anyāna ka yi na tōc nyε faafu. **XXXV** Jōon dōč i fika fātīn na chaar yōč ka yi pōč peč, a yi chūl a chāa nyā pō bālāa.

XXXVI "Bon kōč na tīre gar a le a Jōon na dōč 'yer a n 'yer, naa tōmō ala a Sāa na ku ma ika n tō. A anyāna a jaa 'yere na kōrō ma, naa wiil ika a Sāa le tō ma. **XXXVII** A Sāa mī na tō ma 'yere na kōrō ma, tiche yaa wō a wō kōkōr bīl nyε a wō nie jaa ε. **XXXVIII** Yaa sōč a wō 'yer ε, bojūu yi tōr na yaa sōč de a 'lō wōn tō ε. **XXXIX** Yi ma chēpē naa a Nāaŋmīn gāma, bojūu yi tīr naa ika be le yīn nyε nyevor na ba tara baarfū ε. Maa 'yer le a gāma anyāna 'yere. **XL** Tiche yi tōr naa na wa a n sē wa nyε nyevor 'lō na ba tara baarfū ε Nāaŋmīn sē.

XLI "N baka ba be nīre pēefū pō ε. **XLII** Tiche n bōčōn naa ika a yi āsūč jaa ba nō Nāaŋmīn ε. **XLIII** Maa waan naa a n Sāa yuor, ka yaa de ma ε. Tiche yīn den nibe na waan ba māe yuor. **XLIV** Nmīne yīn tīre wa sōč? Yīn na bučrō ika a yi barmīne ba pēere yi, ka yi baka ba be a pēefū 'lō a Nāaŋmīn tēe na ku yi ε.

XLV "Tiche, yi taa tīr ika in 'yōč yīn 'yer a Sāa niem ε. Yi den a yi tīr dōčl Mosesi, 'lō nī wō ju le na 'yōč yi 'yer. **XLVI** Maa 'yer le a Mosesi na dōč seb, ala i yīn ta sōč wō, yīn taa sōč ma naa. **XLVII** Tiche yīn ba sōč a le a Mosesi na dōč seb ε, Nmīne yīn tīre wa sōč a le in 'yer?"

VI

I A anyā puor, Yesu gőō naa a Galilee man gőōn be ban buōlō a Tiberiyas. **II** Niyōō tu wōn chen ban nyē wōn tō ne'maa tōmō na wō sāa baalsi. **III** Ka a Yesu pāa do a tō ju, na wō tī jāne nī a wo poturbo. **IV** Ka a Juu nībe Gōl Bar Difū mī gbōr.

V Yesu na wa nyē a niyōō ka ba waara a wō sē, wō suor Filip, “Nyiñe lē sūn nyē bōdiir kū a nībe banyāna?” **VI** Wō suor a nītō ika wō bēer a Filip kaa, tī bōōn a le wōn na i.

VII Ka a Filip 'yer, “Faa bōō ka an den ḥmersi aniin sāyar a fōn dān paanōō jaa pōur kū a nībe banyāna ε?”

VIII Andiru na i a Simon Pita yebē, a Yesu poturo āsuō lē, ka wō 'yer. **IX** “Dabile ben ka na wō tara a chi jōn paanōō anūu nī jāme ayi, tī bo an maal a niyōō banyāna?”

X Muōr poōn a tēe wō jaa, ka a Yesu 'yer kū a poturbo ka ba i a nībe jāne jāne. A nībe bala dōō i tur anūu (5,000). **XI** Yesu den a paanōō 'yōō a wō nūu pō tī puor Nāaŋmīn yāan, tī de a paanōō pō a nībe, na wō le de a jāme mī pō ba.

XII Ka a nībe di lē ban buōrō, ka a Yesu 'yer kū a poturbo ika ba wob a bōñmaara ala na chē, ka a bon jaa ta wē ε. **XIII** Le le ba wob a ala na chē 'yōō per pie nī ayi a chi paanōō anūu ala.

XIV A nībe na wa nyē a anyā baar lē a Yesu na tō a ne'maa tōmō, ba piel 'yere, “A nyā lē tō i Nāaŋmīn 'yē'yere 'lō na wa a wer pō.” **XV** Yesu na wa bōōn ika ba buōrō naa na fir wō ka wō i a ba nāa, wō don a tō ju wō yōō.

XVI A jāanuɔr 'lōnɔ, a Yesu poturbo l̄eb suu a man pɔ. **XVII** Na ba t̄i kpe a gboro pɔ piel ḡɔnɔ a Kabenahum. A jāano'maar 'lōnɔ Yesu ba wa a ba s̄e sere ε. **XVIII** A sesekp̄eε furo na ka a kō dādaala. **XIX** Ka a poturbo na wa mō kpe s̄o ja, ba nyen a Yesu na chiine a kō ju waara a gboro par ka dābāε kpe ba. **XX** Tiche ka wu 'yer ku ba, "Maa le, ȳi ta joro dābāε ε." **XXI** Ka ba ta ıka ba de wu 'yōc a gboro pɔ, t̄i ajienaa ka a gboro mi ta a gogoro nee a jie 'lō ban chiine.

XXII A wer na wa chaar, a n̄iyōc bala na jāne a man ḡɔn bōn na ıka gboro bō'yen t̄ee le dōc be be. Ka Yesu naa poturbo ba 'mataa kpe wu ε, t̄iche bala t̄ee le chiine. **XXIII** Ka gboi amine na yi Tiberiyas wa ara gbür a be a Yesu na dōc puor Nāaŋm̄in yāan t̄i ka a n̄ibe di a bōdiir. **XXIV** A n̄ibe na wa nyε ka a Yesu bu a wu poturbo ba be be ε, ba kp̄en a gboi ala chiine a Kabenahum na t̄i b̄o a Yesu.

XXV Ban wa t̄i nyε wu a manyal ḡɔn, ba suor wu naa, "Wiwile, dabor fu wa ka?"

XXVI Ka a Yesu 'yer, "Yelmāε le n 'yere kōr̄o ȳi, ȳi yūɔr̄o na buɔr̄o ma a ba ı a ne 'maa tōmō ȳin nyε ın tō ε, t̄iche a bōdiir ȳin di t̄ui jūu. **XXVII** Ȳi ta tōnɔ buɔr̄o bōdiir anyā na s̄o ε, t̄i ȳi tōnɔ buɔr̄o bōdiir anyā na ku ȳi nyev̄or 'lō na ba tara baarf̄ ε, ala le a maa N̄isaal Bie na ku ȳi. Bojūu 'lō le a Sāa Nāaŋm̄in ku s̄or ıka wu ı a le."

XXVIII Be le ba suor wu, "Bāa le s̄in na ı na s̄i tō a le a Nāaŋm̄in na buɔr̄o?"

XXIX Ka a Yesu 'yer, "Nāaŋm̄in tōmō n̄i nyā ıka ȳi s̄o de a 'lō wuñ tō."

XXX Lε lε ba suor wu, “Ne'maa tõbuor le fən tõ ka sī nyε tī sōo de fu? Bo le fən i? **XXXI** A sī sāakpämīne din a maana a mõgõõ põ nūtāa le an seb. Wu kõ ba naa a bõdiir na yi saaju ka ba di.”

(*A Yifo Gān 16:4*)

XXXII Ka a Yesu 'yer ko ba, “Yelmāe lε n 'yere kurč yī ika, a ba i Mosesi lε dōo ku yī a bõdiir ala na yī a saaju ε, tiche a n Sāa le dōo ku yī a yelmāe bõdiir ala na yī a saaju. **XXXIII** A Nāanjmūn bõdiir i naa a 'lō na yī a saaju wa, na wu wa kurč a wer nūbe nyevor.”

XXXIV Ka ba 'yer, “Níkpēe, an yi a dīna tī chiine, kurč sī a bõdiir ala.”

XXXV Be a Yesu pāa 'yer, “Maa lε a bõdiir ala na kurč nyevor, 'lō jaa na wa n sē kō le chiin kō ε. 'Lō jaa mī na sōo de ma, kōnyūur kō le kpe wu ε. **XXXVI** Tiche a lε n na 'yer ku yī, yī nyε ma naa tī yaa sōo de ma ε. **XXXVII** Bala ba jaa a Sāa na ku ma, ban wan a n sē. Tsōo jaa mī wa wa a n sē, n kō dii wu bar ε. **XXXVIII** Bojūu, n ba yi a saaju wa ika n wa i a n bōfū ε, tī n wa naa ika n wa i a Sāa bōfū. 'Lō le tō ma. **XXXIX** A nyā lε i a 'lō na tō ma bōfū, ka n taa i're wa vē ka bala jaa wun ku ma bōr ε, tiche ka n sāi ba, ka ba ir i vōe a ber baaraa daa. **XL** Bojūu, a n Sāa bōfū nī nyā ika, nūre jaa na kaa a Bie na wu sōo de wu, ban tara naa a nyevor 'lō na ba tara baarfū ε, ka n sāi ba, ka ba ir i vōe a ber baaraa daa.”

XLI Ka a Juu nūbe piel hūhūnō bojūu a Yesu 'yer ika, 'lō le i a bõdiir 'lō na yi a saaju wa. **XLII** Ka ba 'yerε, “A ba i a Yesu lε a nyā ε, a Josefū bidaba, a wu sāa nī a wu ma sun bōcō ε? Njmīne wu i're wa 'yer ika saaju lε n yi wa?”

XLIII Ka a Yesu 'yer ba, "Yi bar a hūhūfu.
XLIV Nire jaa kō tōc wa a n sē ε, ka a Sāa na tō
 ma baa tōc wō waan ε, ka n sāi wō ka wō ir i
 vur a ber baaraa daa. **XLV** A Nāaŋmīn 'ye'yerbe
 āsuō dōc sēb, 'Nāaŋmīn na wiil ba jaa.' (*Isaiya*
54:13) Tsōc jaa na chele a Sāa sē, na wō jān yi a
 wō sē, na wa naa a n sē. **XLVI** Nire jaa ba nyε a
 Sāa ε, a nire 'lō na yi a Nāaŋmīn sē, 'lō tee le nyε
 a Sāa. **XLVII** Yelmāe le n 'yere kurō yi, nire 'lō na
 soō de ma tara na nyevor 'lō na ba tara baarfō ε,
 Nāaŋmīn sē. **XLVIII** Maa le i a bōdiir ala na tara
 nyevor. **XLIX** A yi sāakpāmīne dōc di a maana a
 mogōc pō tī chene kpi. **L** Tīche a bōdiir 'lō na yi
 a saaju wa nī nyā, 'lō le nire na di na wō kō kpi
 ε. **LI** Maa le i a nyevor bōdiir 'lō na yi a saaju wa.
 Ala i nire di naa a bōdiir nyāna, won ben be jaa
 kpo kpo. A bōdiir nyā i naa a n āgān iñ de kurō
 a nibe na be a wer pō, ka ba na nyε nyevor."

LII Ka a Juu nibe piel chīre taa nī suur na ba
 'yere, "Nmīne le a daba nyāna na ire wa ku si a
 wō āgān ka si 'wōb?"

LIII A Yesu 'yer ku ba, "Yelmāe le n 'yere kurō yi.
 Yīn baa 'wōb a Nīsaal Bie āgān na yi nyū a wō
 jāi ε, yaa tara nyevor ε. **LIV** Nire 'lō jaa na 'wōb a
 n āgān na wō nyū a n jāi tara na a nyevor 'lō na
 ba tara baarfō ε, tī ka n sāi wō a wō ir i vur a ber
 baaraa daa. **LV** A n āgān i naa bōdimāe, ka n jāi
 mi i bōnyūmāe. **LVI** Nire 'lō jaa na 'wōb a n āgān
 na wō nyū a n jāi, be naa a n 'yōc ka n mi be a
 wō 'yōc. **LVII** Nītāa le a Sāa na i a nyevor soō na
 tō ma ka n be be a Sāa jūu, nire 'lō mi na 'wōb
 ma mi na ben be a maa jūu. **LVIII** A bōdiir nyā

le yi a saaju wa. Sí sãakpãmíne dõo di a maana tì kpi, tiche nire 'lo na di a bõdiir nyã na ben be kpo kpo." [LIX](#) Yesu na dõo wile ba a Juu nibe lõofõ yir a Kaperahum ala le wo 'yer a nyãna.

[LX](#) Yesu poturbo yoo na wa wõ a le won 'yer, ka ba 'yer, "A fu wiilfu nyã kpëmë na kpe, an le na tõo de?"

[LXI](#) Yesu na bõon a le a poturbo na hûhûnõ, ka wo suor ba, "A nitõ che yin bi? [LXII](#) Njmíne an pãa kaara, yin wa nyë a Nisaal Bie na duoro a jie 'lo won dõo be? [LXIII](#) 'Lo na korõ a nire nyevor i naa Nãajmín Sïe. Nire mäe fõo kõ tõo maal bon jaa ε. A 'yer ala in 'yer yi, i naa Nãajmín Sïe 'yer, naa i Nyevor. [LXIV](#) Tiche a yi bamíne ba soó ε." Bojõu, Yesu bõon naa a pielfu a 'lo na ba soó de wo ε, ni a 'lo na gar 'yõo wo. [LXV](#) Be le wo 'yer, "Nitõ le so ka n 'yer ika ãsuo jaa kõ tõo wa a n së ε, ka a Sãa baa waan wo ε."

[LXVI](#) An yi a daar 'lõnõ a poturbo yoo ñmaan yi na baa le turo wo go ε.

[LXVII](#) Ka a Yesu suor a Pie Nı Ayi bala, "A yin mi, yi buorõ naa ika yi ñmaa yi bi?"

[LXVIII](#) Be a Simon Pita 'yer, "N Soro, an së le sun chen? An i fõu tees le tara a nyevor 'lo na ba tara baarfõ ε. [LXIX](#) Sí soón de na sí bõo ika fu i naa a cheche suo 'lo a Nãajmín na tõ."

[LXX](#) Ka a Yesu haa 'yer, "A ba i maa le ir a yi Pie Nı Ayi ε? Tiche ka a yi ãsuo i Satan tuo." [LXXI](#) Wo 'yerë naa a Judas na i a Pie Nı Ayi ãsuo na wa gar 'yõo wo. Wo i naa a Simon bidaba na yi Isikariyot.

VII

I A anyā puor, Yesu yi naa Judiya tī yuɔrō a Galilee paal pō, bojūu a Juu nībe būɔrō naa a wu kofō. **II** Tīche a Juu nībe seer pō lōo di bībir na wa gbūrō, **III** a Yesu yēbil 'yer wu naa, "Yi a ka chen a Judiya ka a fo poturbo mi tī nyē a fo ne 'maa tōmō. **IV** Nūre jaa na būrō ika ba būcō a wu yuor ba sōcō ε. Fun maala a nyāna, wiil a fo māe ka nībe jaa nyē fo." **V** Bojūu a wu māe yēbil ba sōc de wu gba ε.

VI A le jūu, a Yesu 'yer ba, "A n bībir ba vīε ε, yin bībir vīε naa. **VII** A wer nībe kō tōo 'laar yi ε, tīche ba 'laar ma naa bojūu n 'yer ba naa ika a le ban ırē in deer. **VIII** Yin, yi chiine a lōo di jie. Maa ba chiine a lōo di jie sere ε, bojūu n bībir ba vīε ε." **IX** Wu 'yer naa le tī chēne jāne a Galilee.

X A wu yēbil na wa chen a lōo di jie baar ka wu mi ir sōc̄l chen. **XI** A lōo di jie le a Juu nībe jōrō wu tī surō taa, "Nyinē le a daba 'lōnō be?"

XII A nīyōo bala bōlō na 'yēre kōrō taa, "A Yesu in nīsō." Ka bamune mi 'yēre, "Nīberē le wu i." **XIII** Tīche baa 'lara 'yēre ka a yire chāa pō ε, bojūu ba joro naa a Juu nīberē dābāε.

XIV A lōofū na wa pō jātaa, Yesu don kpe a Juu nībe puorfū jie na wō tī piel wile. **XV** Ka a neer 'maa a Juu nīberē ka ba surō taa, "Nmīne a daba nyā ırē wa bōo a nītō wōn ba jān ε?"

XVI A Yesu 'yer kō ba, "A wiilfū nyā ba yi a n sē ε, a yi naa a nīre 'lō na tō ma sē. **XVII** Nūre 'lō na kaa ir ika wōn i naa Nāaŋmīn bōfū, wōn bōo naa ika a wiilfū nyā yin Nāaŋmīn sē bū n māe le n wile. **XVIII** Nūre 'lō na 'yēre a wu māe

'yer, buɔrɔ na 'yɔɔfʊ kurɔ a wɔ māε. Tiche nire 'lɔ na tɔnɔ buɔrɔ 'yɔɔfʊ kurɔ a 'lɔ na tɔ wɔ, a nuyinε in yelmāε suɔ ka a belfʊ ba be a wɔ jie ε. **XIX** Mosesi baa dɔɔ bin a Nee ku yi ε? Ti yi ãsuɔ jaa ba tɔɔ tu ε. Bo 'yɔɔ le yi buɔrɔ ika yi ku ma?"

XX Ka a nuyɔɔ bala 'yer, "Siddeer le fu tara, an buɔrɔ fu kufɔ?"

XXI A Yesu 'yer ku ba, "Gbεbɔ'yen tεε le n be tɔ, tiche ka a be 'maa yi a nee a nιtɔ? **XXII** Mosesi le dɔɔ wiil yi a yɔɔr ηmaafɔ an ba i 'lɔ sε le a dɔɔ yi ε, ti yi a sãakpämīne sε, ka ba ma ηmaa yɔɔr a Pẽnfʊ Bıbir Daar. **XXIII** Ala i yin tɔɔ ηmaa bibile yɔɔr a Pẽnfʊ Bıbir Daar ti ka a Mosesi nee 'lɔ wɔn bin ba sɔɔ ε, bo le so ka yi nyε suur 'yɔɔ ma nire in sa a Pẽnfʊ Bıbir Daar? **XXIV** Yi ta bɔnɔ tɔɔr ε, ti yi tɔɔrɔ a le na tor."

XXV Nıbe bamīne na yi Jerusalem piel surɔ taa, "A ba i a daba nyā le ba buɔrɔ a kufɔ ε, **XXVI** nyε wɔn ara 'yerε chāa pɔ, ka baa 'yerε 'yer ε? A nıbere bɔɔn naa ika 'lɔ le a Nı-iraa bıı? **XXVII** Tiche sın bɔɔ naa a jie 'lɔ a daba nyāna na yi. A Nı-iraa 'lɔ wa wa, nire jaa kɔɔ bɔɔ a jie wɔn na yi ε."

XXVIII Yesu chεnε na wile a be a Nāaŋmūn puorfʊ yir bechaar pɔ, na wɔ tāna 'yerε, "ɔɔ yi bɔɔ ma naa, na yi le bɔɔ a jie 'lɔ n na yi. N ba be ka nı n māε kpɛɔ ε, tiche a nire 'lɔ na tɔ ma in yelmāε suɔ, yin ba bɔɔ ε. **XXIX** Tiche maa bɔɔ wɔ naa, wɔ sε le n yi, 'lɔ le tɔ ma."

XXX A anyā le ba ta buɔrɔ a wɔ nyɔɔfʊ, tiche nire jaa ba lıeb wɔ nūn sıur wɔ ε, bojūn a wɔ bıbir ba vıε ε. **XXXI** A nuyɔɔ bala pɔ, bamīne

chene na sōo de wō na ba 'yere, "A Nī-iraa 'lō wa wa, won tōn ne'maa tōmō gar a daba nyā bii?"

XXXII Faraseemine wōn a le a niycō bala na bōlo 'yere a Yesu 'yer, ka a bala naa Juu nibe bōcrlō nibere tō a puorfū yir kakaarba ka ba tū nyccō wō waan.

XXXIII Be a Yesu 'yer ku ba, "N be naa yī sē bālāa, tū naa pāa le līeb chen a 'lō na tō ma sē.

XXXIV Yīn wa yōcō na bōcō ma, tiche yī kō nyē ma ε, a be n na be yī kō tōcō wa be ε."

XXXV Ka a Juu nibe pāa sōrō taa, "Nyīne le a daba nyā na pāa chen ka sī kō nyē wō ε? Won chen naa be a sī nibe na yaar jer a bala na ba i a Juu nibe tū wile ba bii? **XXXVI** Nmīne le wō 'yer ika, yīn wa yōcō na bōcō ma tū yī kō nyē ma ε, a be n na be yī kō tōcō wa be ε."

XXXVII A bībir baaraa daa na i a lō di bībir kpēε, Yesu ir ara tū tān 'yer, "Kōnyūur wa kpē nūre, wō wa a n sē wa nyū. **XXXVIII** Nīre 'lō jaa na sōo de ma nītāa le a Nāaŋmīn gān na 'yer, nyevor kōcō na joro na yire a wō 'yōcō." **XXXIX** Nāaŋmīn Sīe 'yer le wō dōcō 'yere, a bala na sōo de wō ka won ku ba. A Sīe ba dōcō wa ε, an i a Yesu ba nyē a tūr sere ε.

XL A nibe na wa wō a le won 'yer, ka bamīne 'yer, "A daba nyā i n Nāaŋmīn 'ye'yere yelmāε."

XLI Ka bamīne mī 'yere, "A nyā le i a Nāaŋmīn Nī-iraa." Ka bamīne mī 'yer, "Nmīne le a Nī-iraa 'lō na i re wa yi Galilee? **XLII** Nāaŋmīn gān ba 'yer ika David yōcō le won i na wō yi Betilehem, a tēe 'lō a David na dōcō kpīere ε?" **XLIII** Ka a nibe īma dē dē a Yesu juu. **XLIV** Bamīne mī ta bōcō na ika

ba nycc wu tiche nire jaa ba 'la sūr wu ni wu nūn ε.

XLV A puorfō yir gugurbo lieb chen a Farassee ni a Juu nibe bēorlo nibere sē, ka ba sūr ba, "Nmīne wu i ka yaa waan wu ε?" **XLVI** Ka a bala ban tō, ka ba 'yer, "Nire jaa ba 'yer 'yer a daba nyā kaar ε."

XLVII Ka a Faraseemine sūr ba, "Wu mī ben bel yi we? **XLVIII** Yi nyen a Faraseemine ni a nibere ka ba sō de wu? **XLIX** Kai, tiche a nycc ba nyāna ba bō a Nāaŋmīn nee ε, ba ben pō 'yōcfū pō gba."

L Nikodiması na dō chen a Yesu sē mī i naa a ba āsūr sūr ba, **LI** "A nee ba kū sī sōr ika sī 'yōc nire yele ka saa wō a le won 'yer bū maala ε?"

LII Ka ba sūr wu, "Fu mī yin Galilee bū? Juor kaa, a la i fu nyen Nāaŋmīn 'ye'yere na yi Galilee."

LIII Ka ba jaa yaar kul a ba yie.

VIII

I Tiche ka a Yesu mī do a Olive Tur Tō ju.
II Wer na wa chaar bibio pipi, Yesu lieb wa kpe a Nāaŋmīn puorfō yir bēchaar pō, be le a nibe njmaa jilō wu tī wu jāne wile ba. **III** Be le a Mosesi Neē wiwiilbe, ni a Faraseemine wa 'mataa waan pōc ban nycc na gān daba. Ba vēn ka a pōc ir ara a ba jaa niem, **IV** tī ba 'yer kū a Yesu, "Wiwile, a pōc nyāna le gān daba ka sī nycc. **V** A Mosesi Neē 'lō 'yer ika sī lōb wu ni kusie kū." **VI** Ba 'yer naa a le buorō ika ba bēer Yesu kaa na ba tō nyē 'yer, 'yer a wu yele. Tiche ka a Yesu guun de a nubir seere ni a tēe. **VII** Tī ba chēne surō wu,

ka wu dəl 'yer ku ba, "Ala i a yi ãsua jaa ben ka ba maal deer ε, a nuyine wu de nie lob a pcc n̄i a kusur." **VIII** T̄ na wu le guun seere a tēe go.

IX A anyāna ban wō, ba piel yire bō'yen 'yen, a danyōn le de nie. A wa t̄ che naa a Yesu n̄i a pcc t̄ee na ara a be. **X** Yesu dol ir suor a pcc, "Nyε ba be? Isua jaa ba 'yōc fu yele ε?"

XI Ka a pcc 'yer, "Kai nikpēe." Ka Yesu m̄i pāa 'yer wu, "Maa m̄i kō 'yōc fu yele ε, chiine, taa le wa maala yeld eer go ε."

XII Yesu le bōc 'yer ku a n̄ibe na wu 'yer, "Maa le a wer nyā chāa, n̄ire 'lō jaa na turo ma kō le chen libe p̄o ε, t̄i wuñ tara na nyevor na i chāa."

XIII Ka a Faraseemine chire wu 'yere, "Fu buorō na yuor 'yōconō fu māe, ka a fu yob̄ i p̄orō."

XIV Ka a Yesu 'yer, "Ala i n buorō naa yuor 'yōconō a n māe, a n yob̄ tara na s̄or. Bojūn n bōc naa jie in yi wa, naa le bōc a jie in chiine. T̄iche yin, yaa bōc a jie in yi wa ε, yaa le bōc a jie in chiine ε. **XV** Ȳi den n̄isaal t̄iersi t̄corō n̄i 'yer, maa ba t̄corō n̄ire jaa 'yer ε. **XVI** T̄iche ala i in t̄cor naa 'yer, a le in na t̄cor na tor naa bojūn n ba i n yō ε, a Sāa na tō ma puñ ma naa. **XVII** A seb a yi neer p̄o l̄ka, n̄ibe ayi 'yer in yelmāe. **XVIII** N 'yere na 'yōconō a n māe, ka a Sāa m̄i na tō ma 'yere 'yōconō ma."

XIX Ka ba suor wu, "Nyine a fu Sāa be?" Ka Yesu 'yer "Yaa bōc ma ε, b̄i a n Sāa ε, ala i yi ta bōc ma naa, yin taa bōc naa n Sāa m̄i."

XX Yesu 'yer naa a 'yer nyā wuñ wile ba a puorfū yir bechaar p̄o gbūr a libie lob fu jie. T̄i n̄ire jaa ba nyōc wu ε, an i a wu b̄ibir ba viε ε.

XXI Yesu 'yer ku ba go, "N chiine na, yin wa yuɔrɔ na buɔrɔ ma tı na yi kpin a yi yelbier. Jie in chiine, yi kõ tõ wa be ε."

XXII Ka a Juu nıbe pāa sɔrɔ taa, "Wun kın wu māe bı? Ala le so wun 'yer ika, 'A jie in chiine yi kõ tõ wa be ε.' "

XXIII Tıche ka a Yesu chene 'yerε, "Yin yin ka tēe, maa yin saaju. A wer nyā pɔ le yi yi, maa mı ba yi a wer nyā pɔ ε. **XXIV** N 'yer ku yi ika yin kpin naa yi yelbier, ala i yaa sɔc de ma nı a le in 'yer ika n i naa ε, sure jaa le, yin kpin naa yi yelbier."

XXV Ka a nıbe suor wu, "An fu i?" A Yesu 'yer ba, "N i naa a 'lɔ in 'yer ku yi a kɔr jaa. **XXVI** N tara na yɔɔ in taa 'yer tɔɔr a yi 'yer, tıche a 'lɔ na tõ ma in yelmāe sɔɔ, ala in wɔ yi a wu sɛ le n 'yerε kuro a wer nıbe."

XXVII Baa bɔɔ a par ika a wu Sāa 'yer le wu dɔɔ 'yerε ε. **XXVIII** Be a Yesu 'yer, "Yin wa 'mɔɔ a Nısaal Bie a saaju yin bɔɔ naa a nıre 'lɔ in i, na yi mı bɔɔ ika n ba iře yele nı maa kpɛɔ ε, tıche n 'yerε naa a le a Sāa na wiil ma. **XXIX** A 'lɔ na tõ ma be naa n sɛ, waa bar ma n yɔ ε, bojūn n ma iře naa le na pele a wu pɔɔ." **XXX** Wun 'yerε a le tı nıuɔɔn de wu.

XXXI Yesu 'yer ku a Juu nıbe bala na sɔɔ de wu, "Ala i yi sɔɔn turo a le in wiil yi, yin i naa a n poturbo yelmāe. **XXXII** Yin bɔɔn a yelmāe, ka a yelmāe for yi bar ka yi so yi māe."

XXXIII Ka ba 'yer, "Sın i naa Abraham yɔn, na saa i nıre jaa gbägbaar ε, ȳmıne le fu 'yer ika ban for sı̄n bar ka sı̄ so sı̄ māe?"

XXXIV A Yesu 'yer ku ba, "Yelmāe le n 'yere korɔ yi, nire jaa na maal dær in a deer gbāgbaa.

XXXV Gbāgbaa maa be a yir kor ε, a bie 'lɔ ma ben be kor. **XXXVI** Ala wa i a Bie for fon bar, fon son fu mi sūre jaa. **XXXVII** N bɔ̄n na yin i Abraham yon ti buɔ̄rɔ ika yi ku ma, bojūu yaa sɔ̄ a n 'yer ε. **XXXVIII** Maa 'yere yi naa a le in nyε a n Sāa s̄e, ka yin mi ure a le yin wō a yi sāa s̄e."

XXXIX Ka ba 'yer, "Abraham le i a s̄i sāa." Be a Yesu 'yer, "Ala i Abraham bibiir le yi ta i, yin taa maal a le a Abraham na dɔ̄o maal. **XL** Yi ben buɔ̄rɔ ika yi ku ma a nire na 'yer yi a yelmāe in wō a Nāaŋmīn s̄e. Abraham ba dɔ̄o maal le ε. **XLI** Yi ure naa a le a yi sāa māe na dɔ̄o i." Ka ba 'yer, "Saa i s̄es̄e bibiir ε, s̄in Sāa tēe s̄in tara le Nāaŋmīn."

XLII Ka a Yesu 'yer ku ba, "Ala i Nāaŋmīn le ta i a yi Sāa, yin taa nō ma naa. Nāaŋmīn s̄e le n yi naa be be ka a p̄op̄āanyā. N ba waan a n māe yuor ε, 'lɔ le tō ma. **XLIII** Bo le so ka a le in 'yer ba chaar ku yi ε? Bojūu yaa tō wō a le in 'yer ε. **XLIV** A yi sāa in tui, a yi buɔ̄rɔ ika yi maal a le wun buɔ̄rɔ. An yi a pielfu jaa nukorɔ le wu i, waa tara yelmāe ε, yelmāe bālāa jaa ba be a wu 'yōo ε. 'Lɔ wa ηmaara a jire, le wu be, jir ηmara le wu i, na wu i a jie a jaa sāa. **XLV** Tiche maa na 'yere a yelmāe yaa sɔ̄ de ma ε. **XLVI** A yi ãsūo na 'yer ika wu nyen in maal dær ε? Ala i yelmāe le n 'yere, bo le so ka yaa sɔ̄ de ma ε? **XLVII** Nire 'lɔ na i Nāaŋmīn tuɔ̄r wōnō naa a le wun 'yere. Yin ba i a Nāaŋmīn tuɔ̄r ε, yaa wōnō a le wun 'yere ε."

XLVIII Ka a Juu nıbe 'yer, “Yelmāe le sı 'yere ika Samariya le fu yi na fu tara a sıdeer.”

XLIX A Yesu 'yer, “Maa ba sıdeer ε, tıche n 'yōonō naa a n Sāa, tı yın ba 'yōonō ma ε. **L** N ba bıorɔ tıur kɔrɔ a n māe ε, tıche nıre kɔrɔ bıorɔ naa a le. 'Lō Lε i a 'yer tɔrɔ. **LI** Yelmāe le n 'yere kɔrɔ yi, ala i nıre turo naa maa 'yer, wu kɔ le bɔc kūn ε.”

LII A anyāna le ka a Juu nıbe pāa 'yere, “Pöpāanyā, sı bɔc nna fın tara a sıdeer. Abraham kpi naa, ka a Nāaŋmın 'ye'yerbe kpi, tıche ka fu 'yer ika ala i nıre turo naa a fu 'yer wu kɔ bɔc kūn ε. **LIII** Föv bıerma gar a sı sāa Abraham bıu? Wu kpi naa, ka a Nāaŋmın 'ye'yerbe mı kpi. An fu tıer ika fu pāa i naa?”

LIV Ka a Yesu 'yer, “Ala i n ben 'yōonō a n māe tıur, a n tıur na in pɔrɔ. A n Sāa 'lō yın 'yere ika a yi Nāaŋmın le, 'lō le kɔrɔ ma a tıur. **LV** Yın ba bɔc wu gba ε, maa bɔc wu naa. Ala i n 'yer naa ika n ba bɔc wu ε, in i naa jir ɻmara a yi kaar. Tıche maa bɔc wu naa, naa turo a wu 'yer bie. **LVI** A yi sāa Abraham dɔc chıle tıer ika won taa nyę naa a n bıbir. Wu nyen ka nɔc nyɔc wu.”

LVII Ka a Juu nıbe suv wu, “Faa ta yuom lıjaayi nı pie (50) sere ε, tı na fu nyę Abraham?”

LVIII Ka a Yesu 'yer, “Yelmāe le n 'yere kɔrɔ yi, sere tı ba wa dɔc Abraham, ka maa dɔc be be.”

LIX A nyāna, ka ba wob kusıbe ika ba lɔb wu kɔ, tıche ka a Yesu sɔcl fuɔl na wu yi a be a ba puorfı yir pɔ.

IX

I Yesu na chiine a le, wō nyen daba ban dōo ka wō i jōo. **II** Ka a poturbo suor wō, "Wiwile, an le maal deer, a dajōo bū a wō sāa naa ma le maal deer, a dajōo bū a wō sāa naa ma le maal a deer dōon wō, ka wō i a jōo?"

III A Yesu 'yer ku ba, "A daba nyā ba maal deer ε, a wō sāa naa ma mī ba maal deer ε, tiche a in a le ka Nāanjmīn tōmō na tō a wō 'yōo. **IV** An chene i mōtōo, sīn tō naa a 'lō na tō ma tōmō. Wer na sōb naa ka nīre kō le tōo tōmō tō ε. **V** In chene be a wer pō, maa le a wer chāa."

VI Wōn wa 'yer a le baar, wō chir nataar bun tān a tēe na wō be a daba nībie. **VII** Tī na wō 'yer ku a daba, "Chen, tī pēe a Siloam kōo pō." A Siloam par le, Tōfū. Wō chen tī pēe nyere wa a yir.

VIII Ka a nībōonsi bala na dōo ma nyē wō na sōrō, ka ba sōrō taa, "A ba i a daba nyāna le ma sōrō ε?" **IX** Bamīne 'yer ika 'lō le, ka bamīne mī 'yer, "Nīnyetaa le." Tiche ka wō 'yer, "Maa le."

X Ka ba suor wō, "Nmīne a nībie i're wa yuo fō?"

XI Ka a daba 'yer ku ba. "Daba ban bōołō Yesu le bu tān be ma a nībie tī 'yer ma ika n chen a Siloam tī pēe. Le le n chen tī pēe naa nyere."

XII Ka ba suor wō, "Nyīne le wō be?" Ka wō 'yer, "N ba bōo ε."

XIII Be le ba tara a daba 'lō na dōo i a jōo chiin a Faraseemīne sē. **XIV** A būbir 'lō a Yesu na dōo bu a tān na wō yuon a daba nībie in a Pēnfū Būbir Daar. **XV** Ka Faraseemīne suor a daba le wōn i're

wa nyere. Ka wu 'yer, "Tān le wu be ma a n̄bie ka n̄ p̄ee be nyere."

XVI Ka a Faraseemine bamine 'yer, "A daba nyā ba yi Nāaŋmīn s̄e ε, waa s̄ōnō a Pēnfū Būbir ε." Tiche ka a bamine m̄i suor, "Nmīne le yelbe-ire na tōo tō a n̄'maa yele nyā?" Na ba ḥma jiir ayi.

XVII Ka ba l̄eb suor a daba, "Bo f̄u tara na 'yer a wu 'yer? F̄u n̄bie ba le wu yuo." Ka a daba 'yer, "Nāaŋmīn 'yε'yerε le wu i."

XVIII Ka a Juu n̄bere ba s̄ō de ε ika a daba dōo jōo t̄i wa nyere ε, ka ba buol a sāa naa ma. **XIX** Ba suor ba naa, "A yi bie le a nyā ? A nyā le yi dōo ka wu i a jōo? Ka ḥmīne wu ire wa nyere?"

XX Ka a sāa naa ma 'yer, "S̄i bōon naa ika si bie le, a si dōo wu ka wu i jōo. **XXI** Tiche le wōn ire wa nyere a p̄op̄āanyā saa bōo ε, buu n̄ire 'l̄o na yuo wu a n̄bie saa bōo ε. Waa i bibile ε, yi suor wu, wōn 'yer k̄u wu māe." **XXII** A sāa naa ma 'yer naa n̄itō bojūu ba joro naa a Juu n̄ibe dābāe, ba den nie 'yer ika n̄ire jaa wa 'yer ika a Yesu le a Ni-iraa 'l̄o, ka ban dii wōn bar a ba lōofū jie. **XXIII** Ala le so ka a sāa naa ma 'yer, "Waa i bibile ε, yi suor wu."

XXIV A Faraseemine le buol naa a daba 'l̄o na dōo i a jōo a gbeε ayi s̄ō 'yer wu, "'Yer yelmāe k̄u Nāaŋmīn, s̄in bōon naa a daba nyā na i yelbe-ire."

XXV Ka a daba 'yer, "Ala i wu in yelbe-ire buu waa i ε, n̄ ba bōo ε, yelbō'yen in bōo n̄ nyā. N̄ dōo i jōo tiche p̄op̄āanyā, n̄ nyere naa."

XXVI Be le ba suor wu, "Bo le wu i f̄o? N̄mīne le wu i yuo f̄o a n̄bie?"

XXVII Ka a daba 'yer, "N ba dōč 'yer tı yaa chelę ε. Bo yı bučorč ika yı le wō ka a i go? Yı bučorč naa ika yı mi lıeb a wu poturbo bıı?"

XXVIII A ba turč wu 'yere, "Fōč le i a wu poturo, sın i naa Mosesı poturbo. **XXIX** Sı bōčon na ika Nāaŋmın 'yer 'yer ku Mosesı, tiche a daba 'lō saa bōč jie wuŋ yi gba ε."

XXX Ka a daba 'yer, "A 'maa man nee yın ba bōč jie wuŋ yi ε, tı yuo ma a nıbie. **XXXI** Sı bōč naa ika Nāaŋmın ba chelę a yelbe-ırbe ε. Wu ma chelę naa a bala na joro wu tı maala a le wuŋ bučorč. **XXXII** Nıre jaa ba dōč wō ika ba yuon nıre ban lōč dōčon jōč ε. **XXXIII** Ala i a daba nyā ba ta yi Nāaŋmın sē ε, wu kō naa tōč bon jaa maal ε."

XXXIV Ka a Juu nıberε 'yer ku a daba, "A fōč, yelbier pō le ba dōč fu, ı̄mına fuŋ ıre wa wiil sı," tı dii wu bar a ba pō.

XXXV Yesu na wō ika ba dii naa a daba bar, wu bō wuŋ wa nyę wu, na wu suور wu, "Fu scōn de a Nısaal Bie o?"

XXXVI Ka a daba suور wu, "Nıkpēe an le, wiil ma ka n scō de wu."

XXXVII A Yesu 'yer, "Fu nyę wu naa pōpānyā, sırε jaa, 'lō le 'yere nı fo."

XXXVIII Ka a daba pāa 'yer, "N Soro n scōn de," tı gbur dumo puor wu.

XXXIX Be le a Yesu 'yer, "'Yer tōorfu jie le n wa ka a wer pō. Jōn na nyere naa ka nıbinyere mi lıeb i jōn."

XL Ka a Faraseemine bamine na be a wu sē wō a le na ba suور, "Bo ya! A sın mi ın a jōn o?"

XLI A Yesu 'yer ba, “Ala i yi ta in jōn, yi ku naa tara chefu a deer po ε. Tiche, yin ben 'yer ika yi nyere naa, yi chene na be a yi deer po.”

X

I Ka a Yesu 'yer, “Yelmāe le n 'yere kurō yi, nire 'lo jaa na maa tu a piir jōo dōdōr nee tū do a dachin kpe, in nānyie ni nifara. **II** Nire 'lo na tu a dōdōr nee kpe 'lo le i a pechine. **III** A dōdōguro ma yuon a pān ku a pechine, ka a piir chele a wu kōkōr. Wu maa buol naa a wu piir yoe, na wu ηmaa ba yin. **IV** 'Lo wa ηmaa a wu piir a jaa ka a yi, wu ma den nie ka a turo wu, bojūu ba bōo naa a wu kōkōr. **V** Tiche ba kō wa tu sāan jaa ε, ban jon yi a wu sē bojūu baa bōo sāan kōkōr ε.” **VI** Yesu lōb a sukpa nyā tiche baa bōo a par a le won 'yere ba ε.

VII A le jūu le a Yesu 'yer ba go, “Yelmāe le n 'yere kurō yi, maa le a piir dōdōr nee. **VIII** A bala ba jaa na dōo ma nie wa in nānyisi ni nifarba, tiche a piir ba chele ba ε. **IX** Maa le a dōdōr, nire jaa na tu ma kpe, won nyen faafu. Won ma kpēn tū yi na wu nyere bōdiir. **X** Nānyie ma wa naa ika wu wa ju, na wu ku, tū sōo bar. Maa wa naa ka ban nyε nyevor, na ba nyε wu tū pōn bar.

XI “Maa le a pechiin sō, a pechiin sō sōon kpi a wu piir 'yōo. **XII** A pechine 'lo ban yara, waa so a piir ε. 'Lo wa nyε gbōgboro na waara, wu ma teen a piir bar tū jo, ka a gbōgboro yēyel a piir tū nyōor amine. **XIII** Wu ma jon a le an i libie tōmō le wu tōnō, a piir yele ba bā wu ε.

XIV “Maa ı naa a p̄echiin sõ, n bõč naa a n piir, ka n piir m̄i bõč ma. **XV** Nítää le a Sää na bõč ma ka n m̄i bõč a Sää, ın s̄cõn kpi a piir 'yõč.

XVI N tara na piir amine na ba be a jõč nyã p̄ε, ın waan ba naa, ka ba m̄i wa chelę a n kõkõr, ka ba ı p̄egbul bõ'yen na ba tara p̄echiin bõ'yen.

XVII A n Sää na nõ ma par n̄i nyã, n s̄cõ naa na kpi t̄ le ir ı vor go. **XVIII** Níre baa faara wõ ε, tichë maa mäe le s̄cõ na kpi. N tara na kp̄eč na bar a nyevor naa le tara kp̄eč na de wõ go. A nyã le a n Sää 'yer ma ıka n ı.”

XIX A 'yer nyã le v̄e ka a Juu n̄ibe ḥ̄ma d̄e d̄e.

XX Ka a ba ȳoč 'yere ıka, “S̄ideer le wõ tara, na wõ gele, bo 'yõč ȳi chelę a le wõn 'yere?” **XXI** Tichë ka a bamine 'yere, “A nyāna ba ı n̄ire na tara s̄ideer 'yer ε, a s̄ideer na tõčn yuo jõč n̄ibie ɔ?”

XXII A ı naa uon ka ba maala a ba puorfū yir P̄olfs lõč di be a Jerusalem. **XXIII** Ka Ŷesu be be a Nääñmin puorfū yir b̄echar̄ ãsõč p̄o, na wõ yõčr̄ a be ban buol̄ a Solomon Jõber. **XXIV** Be a Juu n̄ibere bamine ḥ̄maa jilõ wõ sur̄, “A baalfū nyã fõn 'yõč s̄i, dabor an wa baar? Ala ı fõu le ı a Ni-iraa 'l̄o, 'yer ku s̄i chāa p̄o.”

XXV Ka a Yesu 'yer, “N d̄õč 'yer ȳi, ȳin le ba s̄cõ de ε. A ne'maa tõmõ ın tõ n̄i a n Sää yuor, 'yer naa n 'yer. **XXVI** Tichë ȳin le ba s̄cõ de ε, bojõu yaa ı a n piir ε. **XXVII** A n piir ma chelę naa a n kõkõr, n bõč ba naa ka ba ma turo ma. **XXVIII** N ku ban nyevor na ba tara baarfū ε. Ba kõ wε ε, n̄ire jaa kõ tõč ba 'loo faa a n nõu p̄o ε. **XXIX** A n Sää 'l̄o na de ba ku ma, wõ gar bomo a jaa. Níre

jaa kõ tõõ ba 'loo faa a n Sãa nũu põ ε. [XXX](#) Maa naa n Sãa jaa in bõ'yen."

[XXXI](#) Ka a Juu nïbere wob kusibë ika ba lõb wu go. [XXXII](#) Tiche ka a Yesu suor ba, "N tõn ne'maa tõycõ yi a Sãa së, buor suõ 'yõõ yi pää be lõoro ma?"

[XXXIII](#) Ka ba 'yer, "Saa lõoro fu a anyã ãsuvõ jaa 'yõõ ε, ti fõn fere sõõnõ a Nãaõmin yuor, ti mi i nisaal."

[XXXIV](#) A Yesu 'yer ba, "A ba seb a yi Nees põ ika, 'N 'yer naa ika, yi in ñmimõe ε?" ([Yiel Gän 82:6](#)) [XXXV](#) Ala i Nãaõmin buõl naa a bala a wu 'yer, na wa a ba së, ñmimõe, Nãaõmin seer ba be na wa sõõ ε. [XXXVI](#) Nmîne le a 'lo a Sãa na kaa ir a wu bofõ põ, na wu tõ ka a wer põ. Bo le so ka yaa bara ma ε, bojõu n 'yer ika Nãaõmin Bie le n i? [XXXVII](#) Yi taa sõõ de ma ε, ala i n ba maala a le a Sãa na maala ε. [XXXVIII](#) Tiche ala i n tõ naa, yin gba ba sõõ de ma ε, yi sõõ de a ne'maa tõmõ, yin bõõn a par ika a Sãa ben a n 'yõõ ka n mi be a Sãa 'yõõ." [XXXIX](#) Ka ba le buõro a wu nyõõfu go, ti che ka wu fuõl yi.

[XL](#) Be le a Yesu lieb gõõ a Jordan man gõõn, a jie 'lo a Jœon na dõõ suoro a nïbe a Nãaõmin kõõ na wu jõ a be, [XLI](#) ka niyõõ wa a wu së wa 'yer, "Jœon gba ba dõõ tõ ne 'maa tõmõ ε, a ala a jaa wõn 'yer a daba nyã 'yer, in yelmäe." [XLII](#) Be le a cõcõiñi de wu.

XI

[I](#) Daba ban buõlo Lajarusi dõõ bïere, wu in Mæer ni Mata yedaba na ba kpïere a Betani tõõ põ. [II](#) A Mæer nyã na dõõ kpaar a kãnyõu 'yõõ a

Yesu tı de a wu jukcɔl fiɛl, a wu yedaba Lajarusı le a nyā na biere. **III** Ka a yepɔbɔ tɔ 'yer a Yesu, "Sı Soro, a fu baraa biere naa."

IV Yesu na wō a le, a wu 'yer, "A baal nyā ba ı kūu baal ε, tı an wiil Nāaŋmın tıur tı mı v̄ε ka Nāaŋmın Bie yuor yi." **V** Yesu nõn Mata nı a wu yεbe nı a ba yedaba Lajarusı. **VI** Tiche won wō a Lajarusı baal tı na wu chene jāne a be won be ber ayi.

VII Tı pāa 'yer ku a wu poturbo, "Yı ı a sı lıeb chen a Judiya."

VIII Tiche ka a poturbo 'yer, "Wiwile, daar ȳε ȳε nyāna ba le a Juu nıbere ta buɔrɔ ıka ba lōb fu ε, tiche a fu le chiine a be go?"

IX Ka a Yesu 'yer ku ba, "A ba ı a bıbir tara na a wu mōtɔɔ chaarfu sɔɔ ε? Nıre wa chiine a mōtɔɔ wu maa ıjme gber ε, wu nyε naa a mōtɔɔ chāa. **X** Bojūu ala ı tāsɔɔ le wu chiine, won ıjmen gber, bojūu waa tara chāa ε."

XI Won wa 'yer a le baar, wu 'yer ku ba, "A sı baraa Lajarusı gur naa, tiche in chen tı sāı wu."

XII Ka a wu poturbo 'yer, "Sı Soro, ala ı wu gur naa, won ir naa." **XIII** Yesu 'lo 'yer naa ıka wu kpi naa, tiche ka a poturbo 'lo tıer ıka a gɔɔ sɔɔ le wu 'yere.

XIV Ala le so a Yesu pāa 'yer ka a chaar ıka, "Lajarusı kpi naa. **XV** A yi jūu, a nõmõ ma naa in ba be be ε, ka yi na sɔɔ de ma. Tiche, yi ı a sı chen a wu s̄ε."

XVI A wu poturo ãsucɔ ban buɔlɔ Tomasi na ba le buɔlɔ wu Naa 'yer ku a bala na che, "Yı ı a sı 'mataa chiin wu mı tı kpi."

XVII Yesu na wa ta a be, wu nyen ka a i ba ūu naa Lajarusi maal ber anaar. **XVIII** Betanı nı a Jerusalem mı ba jāa ε. **XIX** Ka a Juu nıbe yōo chen ika ba tı puor a Mata nı a Meeer a ba yedaba kuor. **XX** Mata na wa wō ika Yesu waara naa, wu yin tı tuor wō, tiche kaa Meeer 'lo jāne a yir.

XXI Be le a Mata 'yer ku a Yesu, "N Soro, fōu ta dōo be ka, a n yedaba kō naa kpi ε. **XXII** Tiche n bōo naa pōpāanyā gba ika, bon jaa fun suor a Nāaŋmın sē, won ku fu naa."

XXIII A Yesu 'yer ku wu, "A fu yedaba na ir naa a kūu po i vur."

XXIV Be le a Mata 'yer ku a Yesu, "N bōon na won na ir a kūn irfu daar, a ber baaraa sōo."

XXV A Yesu 'yer ku wu, "Maa le i a kūu po irfu, nı nyevor, nıre 'lo na soō de ma, 'lo kpi gba, tı won tara na nyevor. **XXVI** Nıre 'lo na ba kpi ε, tı na wu soō de ma, kō le kpi ε, fu soō naa a le o?"

XXVII Ka a Mata 'yer, "O, n Soro, n soōn de ika fōu le i a Nı-iraa na i Nāaŋmın Bie, 'lon na wa ka a wer po."

XXVIII Won wa 'yer a le baar wu lęb kul tı bol 'yer ku a yebile Meeer, "A wiwile ben ka tı suro fu." **XXIX** A Meeer na wa wō a le, ka wu vaa ir chen a Yesu sē. **XXX** Yesu ba kpe a tēe po serε ε, tı chene ara a be a Mata na tuor wu. **XXXI** A Juu nıbe bala na wa a kuor puorfı jie be a Meeer sē a yir, na nyε a le won vaa ir yire, ka ba turo wo tıer ika a yaa par le wu chiine a kōn jie.

XXXII Meeer na tı ta a jie nyε a Yesu a be, wu gbur dumo a Yesu niem tı 'yer, "N Soro, fōu ta dōo be ka, a n yedaba kō naa kpi ε."

XXXIII Yesu na nyε a le wun kōnō ka a Juu nibe bala na bieł wo mī kōnō, nibaal kpε wu naa ka a suur nycc wu. **XXXIV** A wu suor ba, “Nyinε yi ū wu?” Ka ba 'yer, “N Soro, wa nyε a jie.”

XXXV Ka Yesu kō.

XXXVI Ka a Juu nibe pāa 'yere korō taa, “Nyε le wun nō a Lajarusi.”

XXXVII Tiche ka bamine pāa 'yer, “Wun dōo yuo a jōo nibe, kaa i wu kō naa tōo vē ka a Lajarusi ta kpi bu?”

XXXVIII Ka nibaal kpε a Yesu, ka wu tōo ta a yaa par. Kusir bōo le, ka ba 'mōo a kusir āsuā pōo a neε. **XXXIX** A Yesu 'yer, “Yi bil a kusir bar.” Tiche a Mata an i a wu yedaba le kpi, ka wu 'yer, “N Soro, wun nyuro naa, ber anaar nī dīna ban ū wu.”

XL Ka Yesu 'yer, “N ba 'yer fo ika fōo sōo de, fōn nyen Nāaŋmin tūr ε?”

XLI Be le ba bil a kusir bar, a Yesu kaa saaju tī 'yer, “N Sāa, fō son puorfū, fōn wō a n suɔrfū. **XLII** N bōon naa fōn wōnō a n suɔrfū, tiche n 'yer naa ka a na sōo a nibe banyāna na ara a ka, a ba sōo de ika, fōo le tō ma.”

XLIII Yesu na 'yer a nītō wu bōol kpēo jaa, “Lajarusi, wa yi.” **XLIV** Ka a kūu yi, ka a gbeε naa nuur ban vil a fōpīel pōo ka a fōbaa mī pōo a ju. A Yesu 'yer ku ba, “Yi yaar a kūu fōor bar wu ka wu chen.”

XLV Ala le so ka a Juu nibe bala na wa ika ba wa puor a Mεer, nyen a le a Yesu na i, a ba sōo wu. **XLVI** Tiche ka a bamine chen a Faraseemine sē tī man a le a Yesu na maal. **XLVII** Be le a Faraseemine nī a bōorlo nibe rē bōol taa lōofū

na ba 'yer, "Nmūne sūn i, a daba nyā na ben tōnō a ne'maa tōmō a nūtō? **XLVIII** Ala i sūn be bar wū ka wo maala le, nūre jaa na sūon a wo yele, a Worom nūbe wa wō a yele ban wa wel sī naa a jisō nī a tēe bar."

XLIX Ka a ba ãsūo ban būolō Kayafası na i a bōorlo nūkṛēs a yuon 'lōnō 'yer, "Yaa tara tīer jaa ε. **L** Yaa bōcō ika a sēs naa ka nūbō'yen na kpi kū a nūyōcō gar a nūyōcō ba jaa na wε ε."

LI A nyā ba yi a wū māe sē ka wū 'yer ε, tīchē wūn i a bōorlo nūkṛēs a yuon 'lō, ala le wū de nie dōcō 'yer ika a Yesu na kpin kū a Juu nūborō ba jaa. **LII** A ba i bala tēs ε, tīchē ka wū lōcō taa a Nāaŋmūn bibiir bala na yēyel na wū maal ba a ba i bō'yen. **LIII** An yi a daar 'lōnō ba būorō na sōr na kū a Yesu.

LIV A le juu Yesu ba le yūorō chāa pō a Juu nūbe jie ε, tī chen jiyo na gbūr a mōgōcō na wū tī kpiere a tēbile ban būolō Eferem, be le wū tī 'mataa jēn a wū poturbo.

LV A Juu nūbe Gōl Bar Difū gbūr naa, ka ba yōcō yi a tēbil do a Jerusalem tī pōlō a ba māe chele nī a bibir. **LVI** Ba kaara na būorō a Yesu a be a Nāaŋmūn puorfū yir, sūrō taa, "Nmūne yi tīer, wūn wa naa a lōcfū jie bū?" **LVII** Tīchē ka a bōorlo nūberē nī a Faraseemine 'yer, "Nūre jaa wa bōcō a jie a Yesu na be, wū 'yer ka ba tī nūyōcō wū."

XII

I A chēn ber ayuōb ka a Gōl Bar Difū būbir ta. Yesu chen a Betanı na i a Lajarusı 'lō na kpi ka wū sāl kpiere. **II** Ba maal bōdiir kū wū a be, ka a Mata pōnō a bōdiir. Lajarusı pōcō naa a nūbe

bala na lōj jēn Yesu a bōdiir jie. **III** Be le Mεer de kānyūu vila daa na i tuo wa pur 'yōj a Yesu gbeε pō, tī lieb a jukcōl fielē nī ka a nyūu de a yir wu jaa.

IV Tiche a wu poturo āsūc ban bōcōl Judas na yi a Isikariyot, 'lō le na wa gar 'yōj a Yesu sūr, **V** "Bo le so ka baa da a kānyūu nyāna ε, a libie na tān nīre yuon gbul sāyar na ba de ku nōn dēme ε?" **VI** A nōn dēme yele ba bā wu ε, bojūu nānyie le wu i an i 'lō le tara a ba libie wuc, na wu ma juro a ala ban 'yōj a be sōnō nī wu māε.

VII A Yesu 'yer, "Bar a pōo jaa jomm, wu bin a kānyūu nyāna gun a n ūufu bībir. **VIII** A nōn dēme na ben a yi sē bībir jaa, tiche maa kō be a yi sē bībir jaa ε."

IX A Juu yōj jie na wō ika Yesu be naa a Betani, ba wa naa a ba i a 'lō tēe 'yōj ε, tiche ba bōrcō na ika ba nyē a Lajarusi 'lō won sāl a kūu pō, ka wo ir i vur. **X** A le 'yōj, a bōrcōl nīberē mī guoro nī taa ika ba mīn ku naa a Lajarusi. **XI** A wu jūu le a Juu nībēs yōj jie tōr a ba nīberē wiilfū tī sōcō a Yesu.

XII Wēr na wa chaar, a nīyōj bala na wa a Gōl Bar Difū jie, wō naa ika Yesu ben a sōr pō waara a Jerusalēm. **XIII** Ba 'mel be vai yi tuoro nī wu pāa chīlē gōnō, "Yāan yooo, Nāaŋmīn wu sōu a 'lō won tō. (*Yiel Gān 118:25, 26*) Nāaŋmīn wu sōu a 'lō na i a Isūral nāa." **XIV** Yesu nyēn a bōpōl na wu do jānē nītāa le an sēb a Nāaŋmīn gān pō, **XV** "A yīn Jerusalēm nībē, yi ta joro dābāε ε, Yi nyē a yi nāa na do bōpōl waara nī." (*Jekariya 9:9*)

XVI A wu poturbo ba dōč bōč a anyāna a jaa par ε, tı a Yesu na wa ir i vor, ba tıer yuo ıka anyāna le ba dōč seb a Nāaŋmın gān pō a wu 'yōč ka ba mī maal a le kō wu.

XVII A nūyōč bala na dōč be a wu sē na ba nyε a le wun bučl a Lajarusı ka wu yi a yaa pō i vor, ba chene na mana kurč a nībe. **XVIII** Ala le so ka a nūyōč yi tuoro wu, bojūn ba wō naa ıka wu tōn ne'maa tōmō. **XIX** Be le ka a Faraseemine pāa 'yerε kurč taa, "Yi nyε, saa le tuorč bon jaa maala ε. Nyε, a nībe ba jaa ben turo wu."

XX A nībe bamiñe mī na ba i a Juu nībe ε, puč naa bala na do a puorfū jie a Jerusalem a Gōl Bar Difū sōč. **XXI** Ba chen a Filip na yi a Betisaida na be a Galilee wer pō sē tı 'yer, "Nıkpřeč, sī bučrō naa ıka sī nyε a Yesu." **XXII** Filip chen tı 'yer ku Andiru ka ba 'mataa chen tı 'yer a Yesu.

XXIII A Yesu 'yer ba, "A sōč ta naa ka Nāaŋmın na ku a Nısaal Bie tıır. **XXIV** Yelmāe lę n 'yerε kurč yi, chibir baa ūu tēe ε, wun chene na i a chibir bō'yen. Tıče 'lō wa lo tēe kpi, wu ma dōčn chibiyōč. **XXV** Nıre 'lō na nō a wu nyevur na bōr wu naa, tıče 'lō na 'laar a wu nyevur a wer nyā pō, wun tara na a nyevur 'lō na ba tara baarfū ε. **XXVI** Ala i āsūč jaa bučrō naa ıka wu sōč ma tōč, wu turo ma, jie jaa in be a nıre 'lō na sōnōč ma tōnōč mī na ben be. Ka a n Sāa 'yōčnōč a 'lō na sōnōč ma tōnōč.

XXVII "Pōpāanyā, n puč sōč naa, tı n 'yer bo? N 'yer ıka a Sāa wu faa ma a sōč nyāna pō bıč? Kai, a sōč nyāna 'yōč le n wa. **XXVIII** Sāa, ku a fu yuor tıır." Be le a kōkōr pāa 'yer yi saaju, "N dōč ku wu a tıır, in le ku wu naa a tıır go." **XXIX** Ka a

nīyōō bala na ara a be wō naa na ba 'yer, saa le tāna, ka bamīne mī 'yer malaka āsūō le 'yerē nī wō.

XXX A Yesu 'yer ba, “A ba i maa 'yōō le a kōkōr 'yer ε, tī yin 'yōō le. **XXXI** Pōpāanyā a sōō ta naa ka a wer nyā 'yer na tōor. Pōpāanyā, ban ir naa wer nyā nāa Satan bar. **XXXII** Tīche maa, bala wa 'mōō ma a saaju, in tōon nībe ba jaa waan a n sē.” **XXXIII** Wō 'yer a le na wō wiil kūu 'lō tō won na kpi.

XXXIV Ka a nīyōō bala 'yer, “Sī wōn yi a Nēe pō ika, a Nī-iraa naa 'lō na ben be kpo kpo, tī ηmīnē a i a fō 'yer ika ban 'mōōn a Nīsaal Bie a saaju? An le a Nīsaal Bie 'lō?”

XXXV A Yesu pāā 'yer ba, “Ber bālāa le a chāā na be a yī sē, yī chiine a chāā pō won chene be be ka a libe taa pōo yī ε. Nīre na be libe pō ba bōō a jie won chiine ε. **XXXVI** Yī sōō de a chāā, yin chene tara wō na yī tōō i a chāā bibiir.” Yesu na wa 'yer a le baar, wō yin chen a baa nyē wō ε.

XXXVII Yesu gba, won tō a ne'maa tōmō a ba sē, tī baa chene sōō de wō ε. **XXXVIII** Ka a Isaiya 'yer i yelmāε. Le won 'yer a kōr jaa, “Sī Soro an le sōō de a sī 'yer, an le a Soro mī wiil a wō kpēō?” (*Isaiya 53:1*)

XXXIX Ban ba tuōrō sōōrō ε, bojūu a Isaiya 'yer jie āsūō, **XL** “Wō jōōn a ba nībie bar. Na wō pōo a ba tīer bar, baa le nyere ε. Ba kō mī le bōō a par a ba tīer pō ε, na ba līeb wa a n sē ka n sāā ba ε.” (*Isaiya 6:10*) **XLI** Isaiya 'yer naa nītō, bojūu wō dōō nyē a Yesu tīr na wō 'yerē a wō 'yer.

XLII An sōō be a le tī nīberē yōō bamīne sōōn de wō. Tīche a Faraseemīne dābāē jūu baa 'lara

'yere ε, ka ba taa dii ba bar a ba lōefu jie ε.
XLIII Bojūu ba nōn nire pεefu gar Nāaŋmīn pεefu.

XLIV Be le a Yesu 'yer kpēč jaa, "Nire 'lō na sōc de ma a ba i maa tēe le wō sōc de ε, tiche wō sōc de a 'lō na tō ma. **XLV** Nire 'lō na nyε ma mi nyen a 'lō na tō ma. **XLVI** N wan a wer pō nūtāa chāa, ka nire 'lō na sōc de ma kō le be libe pō ε.

XLVII "A nire 'lō na wō a n 'yer, tī na waa tu ε, n kō tōr a wō 'yer ε. N ba wa ika n wa tōr a wer 'yer ε, tī n wa faa wō. **XLVIII** A 'yer tōrō ben be, nire 'lō na tōr ma na waa de a n 'yer bie ε, a 'yer 'lōnō nī wō ju īn 'yer le na 'yōč wō a 'yer a ber baaraa daar. **XLIX** N ba 'yere n māε 'yer ε, tiche n 'yer naa a le a Sāa na tō ma 'yer ma ika n 'yer. **L** N bōč naa ika a wō 'yer kurō na nyevor na ba tara baarfū ε. Ala le so ka n 'yer yi a le ne a Sāa na 'yer."

XIII

I A kō le kor ε, tī a Gōl Bar Difū ta, Yesu bōč naa ika a wō bibir vīε naa ka wōn yi ka a wer nyā pō līeb chen a Sāa sē. Wō nō naa bala na i a wō tōr a wer nyā pō, wō nō ban tī tān a wō kūu.

II Ba pōn a jāanuōr bōdiir, ka a i tī de nie kpe Judas na i Simon na yi Isikariyot bidaba ka wō tī gar 'yōč a Yesu. **III** Yesu bōč naa ika a Sāa den bomo a jaa 'yōč a wō nūu pō, an i a Nāaŋmīn sē le wō yi na wō le līeb chiine a wō sē. **IV** Be le wō bar a bōdiir tī ir na wō yaa a fuu bar tī de fōfielaa sē a sīε pō. **V** Na wō pur kōč 'yōč la'yelma pō piel pεere a wō poturbo gbeε tī ma fiel a fōfielaa 'lō wōn sē a sīε pō bar.

VI Wōn wa ta a Simon Pita ka wō 'yer, "N Soro, fōu le na pēe a maa gbēe ḡ?"

VII A Yesu 'yer wō, "Faa bōo a le in ire a pōpāanyā ε, tīche fōn wa bōon daar kōo."

VIII Ka a Pita 'yer, "Kai, faa be na wa pēe a n gbēe ε." A Yesu 'yer ku wō, "Maa ba pēe a fu gbēe ε, saa le be taa ε."

IX Ka Simon Pita pāa 'yer, "N Soro ala be le, a ta i a gbēe tēe ε, pēe a nuur ni a ju mi."

X A Yesu 'yer, "Nire na so kōo baar gbēe tēe le wō ma wa pēe, a wō āgān wō jaa yi naa. A yin mi yi naa an ba i yi jaa le ε." **XI** Yesu bōon a lōn na gar 'yōo wō, ala le so ka wō 'yer ika a ba i ba jaa le yi ε.

XII Wōn wa pēe a ba jaa gbēe baar, wō le den a fuu su tī jāne ni a wō jie, tī sūr ba, "Yi bōon a nūtō in i par ḡ? **XIII** Yi ma bōol ma naa Wiwile bū Soro, yelmāe yi 'yer an i a le n i. **XIV** Ala i maa na i a yi Soro ni a yi Wiwile pēen a yi gbēe, yi mi pēere taa gbēe. **XV** N maal wīl yi ika yi maala a le in i ku yi. **XVI** Yelmāe le n 'yerē kurō yi ika, gbāgbāa ba i kpēe gar a wō soro ε. Tōtōnō mi ba i kpēe gar a 'lō na tō wō ε. **XVII** Pōpāanyā yin bōo a anyāna, an in sōufu ala i yi ire yaa naa.

XVIII "Yi jaa ba le n 'yerē ε, n bōo naa a bala in ir. Tīche le an sēb a Nāaŋmīn gān pō na i naa a le an sēb, 'A 'lō in lōo dire ni na hēb i ma bier.' (*Yiel Gān 41:9*)

XIX "N 'yer yin a pōpāanyā tīche ka a ba ta sēre ε, ala wa ta ka yi sōo de ma ika Maa le. **XX** Yelmāe le n 'yerē kurō yi, nire 'lō na sōo de a 'lō in tō,

maa le wu sōc de. Nire 'lō mī na sōc de ma mī sōc de a 'lō na tō ma."

XXI Yesu na 'yer a nūtō baar a wu pōc sōc naa ka wu 'yer ku ba, "Yelmāe le n 'yere kūrō yi, a yi āsōc na tī gar 'yōc ma."

XXII Ka a poturbo kaara taa buorō ika ba bōc a buor sōc wōn 'yere. **XXIII** A Yesu poturo āsōc wōn nō na jē gbeb wu, **XXIV** 'lō le a Simon Pita 'lūr 'yer, "Suor wu kaa, an le wu 'yere?"

XXV Ka a poturo 'lō dīel a Yesu tī suor wu, "N Soro, an le fu 'yere?"

XXVI A Yesu 'yer, "A 'lō in na ḥmaa a paanōc suun a jīer ku, 'lō le." Wu ḥmaa naa a paanōc suun a jīer de ku a Judas na yi Isikariyot na i Simon bie. **XXVII** Judas na 'wōb a paanōc baar ka Satan kpe wu. Ka Yesu 'yer wu, "A le fūn buorō ika fu maal, pōc fōc maal." **XXVIII** Tīche a bala na be a bōdiir jie, āsōc jaa ba bōc a par a le Yesu na 'yer ku wu ε. **XXIX** An i a Judas le tara a ba libie wōc, ka bamine tīer ika Yesu tōc 'yere wu ika wu da bon kōc waan a ba wa maal a lōc di jie bū wu ku nōn dēme bon kōc. **XXX** A le a Judas na wa de a paanōc baar wu yi naa, tāscō mī le.

XXXI Wōn wa yi baar, Yesu 'yer naa, "Pōpāanyā maa Nisaal Bie nyen tīr ka Nāaŋmīn mī nyē tīr tu a wu 'yōc. **XXXII** Ala i Nāaŋmīn nyen tīr tu a wu 'yōc, Nāaŋmīn na ku naa a Bie tīr, wōn maal naa le ajienaa.

XXXIII "N bibiir, n kō le be a yi sē kor ε. Yīn wa yūorō na buorō ma tī a le in 'yer ku a Juu nībe, le mī le n 'yer ku yi a pōpāanyā. A jie 'lō in chiine yi kō tōc wa be ε.

XXXIV “Bin paalaa le n kورو yi, yi nõ taa nítää le in nõ yi. Yi mi nõ taa. **XXXV** Yün wa nõ taa, nibe ba jaa na bőon naa ika yin le i a n poturbo.”

XXXVI Ka a Simon Pita suor wu, “N Soro, nyine fu chiine?” A Yesu 'yer, “A jie in chiine, fu kõ tõc tu a põpãanyä ε, tiche daar kõc fon tu naa.”

XXXVII Ka a Pita suor wu, “N Soro, bo le so ka n kõ tõc tu fu a põpãanyä ε? In soon kpi a fu jūu?”

XXXVIII A Yesu 'yer wu, “Fun soon kpi ku ma? Yelmäe le n 'yere kورو fu ika noraan kõ kõ sere ε, ti fu chiir gbëe ata ika faa bőo ma ε.”

XIV

I Yesu 'yer ku a poturbo, “Yi ta vë ka a yi potuer vavire ε, yi sooc de Nääñmin na yi mi sooc de ma. **II** De yoo be na a n Sää yir, ala ba ta i le ε, n kõ naa 'yer ku yi ε. N chiine naa na ti choor a jie ku yi. **III** Maa wa chen ti choor a jie baar, in lieb wa de yi ka yi ti be a n së, ka yi mi ti be a jie 'lo in be. **IV** Yi bőon a jie 'lo in chiine sör.”

V Ka Tomasi suor wu, “N Soro, sin ba bőo a jie fon chiine ε, njmine sin ire wa bőo a sör?”

VI A Yesu 'yer, “Maa le a sör, a yelmäe, ni a nyevvor. Nire jaa kõ tõc chen a Sää së, na waa tu a n jie ε. **VII** Ala i yi bőo ma naa, yün bőon a Sää mi. An be yi a dina yi bőo wu naa, na yi nyue wu mi.”

VIII Ka Filip 'yer, “N Soro, wiil si a Sää a le na sës si naa.”

IX A Yesu 'yer, “Filip, a mõ faa bőo ma o, a kõr jaa in be a yi së? Nire 'lo jaa na nyue ma nyuen a Sää. Njmine fu 'yer ika n wiil yi a Sää? **X** Faa sooc de ika n ben a Sää 'yõo ka a Sää mi be a n

'yōō ε? A 'yεrbie ala in 'yer ku yi a ba i maa māε 'yer ε, tī a Sāa na be a n 'yōō le tōnō a wu tōmō. **XI** Yı sōo de a le in 'yer ika n be naa a Sāa 'yōō ka a Sāa mī be a n 'yōō, bıı yi sōo de a ne'maa tōmō ala. **XII** Yelmāε le n 'yεre kurc yi, nıre 'lō jaa na sōo de ma, won tōnō naa a tōmō ala in tōnō. Won tōn tōbərε gar anyāna, bojūu n chiine naa a Sāa sē. **XIII** Bon jaa yın de a yuor suor, in maal won ku yi, ka a Sāa nyε tıur tu a Bie 'yōō. **XIV** Yı de a n yuor suor ma bon jaa, in maal wu naa.

XV “Ala i yi nō ma naa, yın tu naa a le in 'yer. **XVI** Ka n suor a Sāa ka wo ku yi a Sōnō źsuo, ka wu be a yi sē jaa kpo kpo. **XVII** A yelmāε Sıε 'lō, a wer nıbe na kō tōc de wu ε, bojūu baa nyε wu ε, bıı bōō wu ε. Tıche yın 'lō bōō wu naa an i wu kpıere naa a yi sē, na won be a yi 'yōō. **XVIII** N kō bar yi nıtāa kpıur ε, in lieb wa a yi sē. **XIX** A chen bālāa a wer nıbe kō le nyε ma go ε, tıche yın 'lō na nyε ma naa. Bojūu in tara na nyevor ka yın mī na a nyevor. **XX** A bıbir 'lō wa vıε, yın bōō ika n be naa a n Sāa 'yōō, ka yi mī be a n 'yōō, ka n mī be a yi 'yōō. **XXI** Nıre 'lō jaa na de a n 'yer na wu turo, 'lō le i nıre 'lō na nō ma. 'Lō jaa mī na nō ma, a n Sāa mī na nō wu naa, ka maa mī nō a nınyıne, naa wiil wu a n māε.”

XXII Be le ka a Judas, a ba i a Judas 'lō na yi a Isukariyot ε, 'lō le 'yer, “Tıche, n Soro bo le so ka fu wiil a fu māε ku sı, tī na faa wile a fu māε kurc a wer nıbe ε.”

XXIII A Yesu 'yer, “Ala i źsuo jaa nō ma naa, won turo naa a n wiilfu. A n Sāa na nō wu naa, ka sı wa be a wu sē. **XXIV** Nıre 'lō na ba nō ma ε, wu

kõ tõc tu a n wiilfu ε. A 'yerbie anyāna yin wõ ba i maa māe 'yer ε, a yin a Sāa na tõ ma sē.

XXV "A anyāna a jaa le n 'yer ku yi, in chene be a yi sē. **XXVI** Tiche a Sõnõ 'lo na i a Nāaŋmīn Sīε, 'lo le a Sāa na tõn a n yuor. Wõn wiil yi naa a yele a jaa, na wõ mi jõo yi ala a jaa in dõo 'yer yi. **XXVII** Nyā'maar põ le n bar yi, a maa māe nyā'maar le n bar ku yi. N ba ku yi nūtāa le a wer nūbe na ma ku ε. Yi ta vē ka yi tīer vavire ε, ka yi joro dābāe ε.

XXVIII "Yi wõn a le in 'yer ika n chiine naa tī in līeb wa a yi sē. Ala i yi ta nõ ma naa, yi puo naa pel naa in chiine a Sāa sē an i a n Sāa le bērma gar ma. **XXIX** N den nie 'yere kuro yi, tiche ka a na wa i, ala wa i, yin sōon de. **XXX** Maa nī yin kõ le 'yer kor ε, bojūu a wer nyā nāa Satan waara naa, tī waa tara kpēc a n 'yōc ε. **XXXI** Tiche a wer nūbe na bōon ika n nõ naa n Sāa naa maal a le ne a n Sāa na 'yōc ma. Yi ir a si chen."

XV

I A Yesu 'yer, "Maa le i a tīwõn sõ ka a n Sāa mi i a tīkaara. II Wu ma ñman a wilsī ala na be a n 'yōc tī ba wõnõ ε. A wilsī ala mi na wõnõ, wu ma choor 'mel bar ka a wõ yōc. III Yin 'lo, a 'yer in 'yer ku yi choor yi naa. IV Yi mar a n 'yōc, ka n mi mar a yi 'yōc. Wile jaa kõ wõ wõmõ a wõ māe ε, ka waa mar a tīwõnaa 'yōc ε. Yin mi kõ tõc wõmõ wõ ε. Yin mi kõ tõc wõmõ wõ ε, ka yaa mar a n 'yōc ε.

V "Maa le i a tīε, yin mi le a wilsī, ala i nūre be naa a n 'yōc ka n mi be a wõ 'yōc, wõn wõn wõmõ yōc. Maa ba be a yi sē ε, yi kõ tõc bon jaa

ι ε. **VI** Ala i āsūc jaa ba be a n 'yōc ε, wō nyentāan a wile ban lōb bar ka wō ko. Ba ma wob a wilbie anyāna lōb 'yōc būn pō ka a di. **VII** Ala i yi be naa a n 'yōc, ka a n 'yer be a yi 'yōc, yi suor bon jaa yin buorō, yin nyē naa. **VIII** A nyā le i a n Sāa tūr yin wa wōnō wōmōc yōc, a mī nī wiil naa ika yi i naa n poturbo.

IX "Le a Sāa na nō ma, le mī le n nō yi. Yi ara a n nōfu pō. **X** Ala i yi tu naa a le in 'yer, yin be naa a n nōfu pō, nītāa le in tu a n Sāa 'yer naa be a wō nōfu pō. **XI** A anyāna le n 'yer ku yi ka n pupel be a yi sē, ka a yi chūlfo mī seε. **XII** A n 'yer in kurō yi nī nyā. Yi nō taa nītāa le in nō yi. **XIII** A nōfu 'lō na gar a nōfu a jaa le nīre na sōc kpi ku a wō barmine. **XIV** Yīn le i a n barmine ala i yi ure naa a le in 'yer. **XV** N ba le buolō yi gbāgbāar go ε, bojūn tōtōnō ba bōc le a wō nīkpēe na ure ε. N buolō yi naa n barmine, bojūn n 'yer yin a le jaa in wō yi a n Sāa sē. **XVI** Yīn baa ir ma ε, tīchē maa le ir yi ika yi tī wō wōmō, a wōmō ala na kō sōc ε. A Sāa na pāa ku yi naa bon jaa yin suor a n yuor pō. **XVII** A nyāna le n 'yer ika, yi nō taa.

XVIII "Ala wa i a wer nībe 'laar yi naa, yi bōc ika ba dōc de nie 'laar ma. **XIX** Ala i yi ta i naa a wer nībe, a wer nībe naa nō yi naa nītāa a wō bon. Yaa i a wer nyā tuor ε. Tīchē an i n oo yin ir a wer nībe pō, ala le so a ba 'laar yi. **XX** Yi tuer tō a 'yer 'lō in 'yer ku yi. Gbāgbāa ba i kpēe gar a wō soro ε. Ala i ba ge ma naa, ba mī na ge yi naa. Ala i ba tu naa a n wiilfu, ba mī a n tu naa a yi wiilfu mī. **XXI** Ban maal yi naa a nītōnō a n yuor jūn, bojūn baa bōc a nīre 'lō na tō ma ε.

XXII Ala i n ba ta wa 'yer 'yer ku ba ε, ba kō naa tara yeldær ε, pōpāanyā baa tara a ba yeldær l̄eb tunfu jie ε. **XXIII** A 'lō na 'laar ma mī 'laara a n Sāa mī. **XXIV** Maa ta ba tōtōmō na ba sōo nūre jaa na ba i ε, ba kō naa tara yeldær ε. Tiché pōpāanyā ba nyen a ne'maa tōmō in tō, ti chēne 'laar ma nī a n Sāa. **XXV** Tiché a anyā i naa ka a i yelmāe a le an seb a Nee pō, 'Ba 'laar man pōro.' (*Yiel Gān 35:19*)

XXVI "A Sōnō na wa na, a 'lō na yi a Sāa sē. A yelmāe Sīε 'lō wo yin a Sāa sē, won 'yer yi naa a n 'yer. **XXVII** Yī mī na 'yer naa a n 'yer bojūu yi ben a n sē a pielfu jaa."

XVI

I A Yesu 'yer, "A anyāna a jaa le n 'yere kōrō yi, ka yi taa bar yi a sōofu pō ε. **II** Ban dii yin bar a ba lōofu jie. Būbir kō na viē naa, ka ba ku yi ti tīer īka Nāanymūn tōmō le ba tō. **III** Ban i naa anyāna, bojūu baa bōo a Sāa ε, būi a maa ε. **IV** N 'yere yi naa anyāna ka a būbir wa viē yin tīer tō, īka n dōo kpāa yi. N ba dōo 'yer ku yi ε, bojūu n be naa a yi sē.

V "Pōpāanyā n chiine naa a 'lō na tō ma sē, tiché a āsūo jaa ba suor ma a jie in chiine ε. **VI** A anyāna in 'yer ku yi jūu le a yi puor sōo o? **VII** Tiché yelmāe le n 'yere kōrō yi īka, a yi jūu a seē naa īka n chen. Maa ba chen ε, a Sōnō kō wa a yi sē ε, tiché maa chen in tō won ka wo wa a yi sē. **VIII** 'Lō wa wa, won wiil a wer nībe a ba bōo īka ba bōr naa, le a yeldær nī yeltorsi na be, nī le won na tōr a ba 'yer. **IX** Won vē naa a ba bōo a ba yeldær ban ba sōo de ma ε. **X** Ba

bōr naa nī a yeltorsı, bojūu n chiine naa a Sāa sē, yī kō lē nyē ma go ε. **XI** Ba mī bōr naa nī a 'yer tōrfo yele, bojūu a wer nyā nāa Satan 'yer tōr naa.

XII "N chēne na tara 'yer yōo nī taa 'yer yī tiche a pōpānyā, yī kō tōo bōo a par ε. **XIII** Tiche a yelmāe Sīe 'lō wa wa, wōn wiil yī naa a yelmāe wō jaa par. Wō kō 'yer a wō māe 'yere ε, tī wōn 'yer naa a le tee wōn wō, na wō le 'yer yī a ala na wa. **XIV** Wōn waan na tūr wa kō ma, na wō vē ka yī bōo a ala na i a n bon. **XV** Ala a jaa a Sāa na so i naa a n bon. Ala le so ka n 'yer ika a Sīe na vē naa ka yī bōo a ala na i a n bon.

XVI "A chēn bālāa yī kō nyē ma go ε, ka a pāa le i bālāa ka yī nyē ma go."

XVII Ka a poturbo bamīne surō taa, "A par nī bo wōn 'yer ε ika, 'A chēn bālāa yī kō lē nyē ma go ε, ka a pāa le i bālāa ka yī le nyē wō go, nī wōn le 'yer ika, n chiine naa a Sāa sē?' " **XVIII** Ba chēne na surō taa, "A chēn bālāa par nī bo? 'Sāa bōo a par a le,' wōn 'yere ε."

XIX Yesu bōōn naa ban buōrō ika ba suor wō ka wō 'yer ku ba, "Yī surō nī taa a le i n 'yer ika, 'A chēn bālāa yī kō nyē ma go ε, ka a le i bālāa ka yī nyē ma go'? **XX** Yelmāe le n 'yere kurō yī ika yīn kōnō na ka yī puor sōo, tiche ka a wer nībe chīle. Yī puor na sōo naa, tiche ka a yī puosōo na lēb pupel. **XXI** Pōo wa dōorō āgān ma chīre wō naa ka a cōrō wō bojūu a wō dōofu bībir vīe naa. Tiche 'lō wō dōo baar, wō ma iīn naa a wō dōoye bojūu wō dōon nīre a wer po. **XXII** Le nī wō ju le a yīn mī, yī puor na sōo naa a pōpānyā, tiche iīn le wa nyē yīn go ka yī puol pēl, ka a nīre jaa

kõ tõc faa wu ε. **XXIII** A bıbir 'lõ wa vıε, yı kõ le suor ma bon go ε. Yelmäe le n 'yere kurç yı ika, a n Sää na ku yın bon jaa yın suor a n yuor po. **XXIV** An wa ta a põpāanyā, yaa de a n yuor suor bon gba ε. Yı suor, yın nyε naa, ka yı pupel na sεε.

XXV "Sukpar le n loorç 'yere nı yı a anyāna, a bıbir wa vıε, n kõ le lõb sukpar go ε, tıche ıin 'yer yı naa a n Sää 'yer chāa po. **XXVI** A bıbir 'lõnõ, yın suor naa nı a n yuor. N ba 'yere ıka maa le na suor a Sää ku yı ε. **XXVII** An ı a Sää nõ yı naa bojūu yı nõ ma naa na yı sɔc de ıka a Nāaŋmın sε le n yi. **XXVIII** A Sää sε le n yi wa ka a wer po, põpāanyā n le bara naa a wer tı lıeb chiine a Sää sε."

XXIX Ka a Yesu poturbo pāa 'yer ku wu, "Põpāanyā fu pāa 'yer ka a chaar faa le loorç sukpar go ε. **XXX** Põpāanyā sı nyen ıka fu bõon yele a jaa, na faa le buorç ıka nıre wo suor fu suurfusi ε. Ala le so ka sı sɔc de ıka Nāaŋmın sε le fu yi."

XXXI Ka a Yesu suor ba, "Yı pāa sɔc de a põpāanyā ɔ? **XXXII** Tıche bıbir kõ na wa vıε naa, wu ben ta, ka yı jaa na yeyel ka ãsuɔ jaa kul a wu yir tı che ma bar a n yõ. Tı n ba ı a n yõ ε, a n Sää be naa n sε.

XXXIII "N 'yer yı naa anyāna ka yı na tara nyā'maar an ı yı ben a n 'yõc. A wer nyā po yın din dɔcye, tıche yı nyɔc nyāa, bojūu n tõon a wer."

XVII

I A Yesu na wa 'yer a anyāna baar, wu kāan

saaju tī 'yer, "N Sāa, a bībir vīe naa, ku a fū Bie a tīr ka a fū Bie mī ku fū a tīr. **II** Bojūu, fōv le ku wū sōr ka wū tōo a nībe ba jaa na wū ku ba a nyevor 'lō na ba tara baarfū ε, a bala ba jaa fūn de ku wū. **III** A nyevor 'lō na ba tara baarfū nī nyā, ka ban bōo a fōv Nāaŋmūn tēe, na i yelmāe sōo, nī a Yesu 'lō fūn tō. **IV** N waan na tīr wa ku fū a ka a wer pō, naabaar a tōmō ala fūn ku ma ika n tō. **V** Pōpāanyā, n Sāa ku ma a tīr a fū niem, a tīr 'lō iñ dōo tara tīche na fū wa maal a wer.

VI "N wiil fūn ku a bala fūn de ku ma ka a wer pō, fōv le dōo so ba tī na fū wa de ba ku ma, ba tu naa a fū 'yer. **VII** Pōpāanyā ba bōo naa ika bon jaa iñ tara yin a fū sē. **VIII** Bojūu, a 'yer ala fūn ku ma, n 'yer ku ba, ka ba sōo de. Ba bōon yelmāe jaa ika fōv sē le n yi naa wa, na ba sōo de ika fōv le tō ma. **IX** Bala 'yōo le n sōorō fū, n ba sōorō fū kurō a wer nībe ε, tīche a bala fūn ku ma an i fōv le so ba. **X** Bon jaa iñ tara i naa a fū sofū, ka bon jaa fūn mī na tara i a n sofū. N nyen tīr yi a ba jie. **XI** Maa kō le be ka a wer pō go ε, tīche bala 'lō chēne na be ka a wer pō, n waara a fū sē. Sāa sō, gu ba nī a fū yuor kpēo 'lō pō, a yuor 'lō fūn ku ma ka ban i bō'yen, nītāa le maa nī fōv na i bō'yen. **XII** In be a ba sē, n gu ban naa kpēo 'lō fūn ku ma. Tsōo jaa ba bōr ε, ala ba i a 'lō tēe an sēe ika wū bōr ka a le na sēb a Nāaŋmūn gān pō na i yelmāe.

XIII "N waara naa a fū sē a pōpāanyā, tīche iñ chēne be ka a wer pō le n 'yerε a anyāna ka ban tara a n pōpel wū jaa. **XIV** N ku ban a fū 'yer, ala le so ka a wer nībe 'laar ba, baa le chēne pōo ba

go ε, nítāa maa na ba poō ba ε. **XV** N ba suorō fu ıka fu ir ba yin ka a wer pō ε, tiche fu guro ba a deer suɔ̄ 'yɔ̄. **XVI** Baa le poō a wer nibe pō ε, nítāa n mi na ba poō ba ε. **XVII** Oo ba ni a fu yelmāε, a fu 'yer in yelmāε. **XVIII** Nítāa le fon tõ ma a wer nibe s̄e, le le n mi tõ ba a wer nibe s̄e. **XIX** A ba 'yɔ̄ le n oo a n māε ku fu, ka ba mi na oo a ba māε sure jaa ku fu.

XX "A ba ı bala tee 'yɔ̄ le n suorfu ε, n mi suorō na kuro a bala na wa sō de ma tu a ba 'yɔ̄. **XXI** N suorō fu naa ıka fu v̄e ka ba jaa ı bõ'yen. N Sāa, nítāa le fon be a n 'yɔ̄, ka n mi be a fu 'yɔ̄. Ba mi be a si 'yɔ̄ ka a wer nibe na sō de ıka fõu le tõ ma. **XXII** N ku ban a tur 'lõnõ ni wu ju fon ku ma, ka ba na ı bõ'yen nitāa maa ni fõu na ı bõ'yen. **XXIII** N ben a ba 'yɔ̄, ka fu mi be a n 'yɔ̄. Ka ba jaa mi na 'mataa ı bõ'yen ka a wer nibe bȭ ıka fõu le tõ ma na fu nȭ ba gba nítāa a le fon nȭ ma.

XXIV "N Sāa, n buorō naa ıka a bala fon ko ma, ba mi be a jie 'lo in na be, na ba nyε a n tur. A tur 'lo fon de nie ko ma, bojūu fu nȭ ma naa ti na fu wa maal a wer.

XXV "N Sāa, a fu yele tor naa, ti a wer nibe ba bȭ fu ε, maa bȭ fu naa, ka a n poturbo mi bȭ ıka fõu le tõ ma. **XXVI** N v̄en ka ba bȭ fu, in chene na maal ba ka ba bȭnõ fu puorō ka a nõfu 'lo fon nȭ ma na be a ba 'yɔ̄ ka n mi be a ba 'yɔ̄."

XVIII

I Yesu na suor a Sāa a nítõ baar, 'lo naa poturbo gȭ naa a Kiduron kula gȭon. 'Lo ni a wu poturbo chen a jie a kāa tur na be.

II Judas na gar 'yōc wō mī bōcōn a jie nyā, bojūu Yesu naa wō poturbo ba gala a be lōcfō ε. **III** Be le Judas tara a Worom sojası, nī a puorfo die gugurbo bala a bōorlo nīberē nī a Faraseemine na tō chiin a jie 'lō. Ba tara na būusı, fātīnsı nī jēer bomo.

IV Yesu na bōc le na waara a wō s̄ē, wō tuor suor ba, "An yī bōcō?"

V Ka ba 'yer, "Yesu na yi Najareti le sī bōcō." Ka a Yesu 'yer, "Maa le." Ka a Judas 'lō na gar 'yōc wō lōcōn ba ara. **VI** Yesu na wa 'yer ika, "Maa le." Ba lēb puor lo lo tēe.

VII Wō le suor ban go, "An le yī bōcō?" A ba 'yer, "Yesu na yi Najareti."

VIII A Yesu 'yer, "N ba 'yer yī ika 'Maa le.' Ala i maa le yī bōcō, yī i ka a nībe banyā chiine."

IX Yesu 'yer a nītō ka a le wōn dōc 'yer i yelmaēs ika, "A bala fōn kū ma, n ba vē ka āsūo jaa bōr ε."

X Be le a Simon Pita na tara sōc na wō vōc chēn a bōorlo nīkpeē gbāgbaa nūsōc toor ηmaa. A gbāgbaa yuor din Malkusı.

XI A Yesu 'yer kū a Pita, "Su a sōc a sukpa pō, n ta nyūn a dōcye ηmele 'lō a Sāa na kū ma bū?"

XII Ka a sojası nī a ba nīkpeē 'matāan a gugurbo bala ban tō, nyōc a Yesu na ba lū. **XIII** Ba den nie tara wō chiin Anası s̄ē, wō i naa a Kayafası dāe na wō mī i bōorlo nāa a yuon 'lōnō. **XIV** A Kayafası nyāna le dōc 'yer kū a Juu nībe ika a in sō, ka nībō'yen na kpi kū a nībe.

XV Simon Pita nī a poturo āsūo turo naa a Yesu, bojūu a poturo nyā bōcōn a bōorlo nāa ala le so ka wō tu a Yesu kpe a bōorlo nāa bēchaar pō.

XVI Tīche ka a Pita 'lo ara a yōo dōdōr nēe. A poturo nyā a bōorlo nāa na bōo, yin wa 'yer a pōobile 'lo na kaara a dōdōr nēe tī tara a Pita kpēn.

XVII Ka a pōobile 'lo na kaara a dōdōr nēe, suor a Pita, "A fōo, faa mī i a daba nyā poturo āssō e?" Ka a Pita 'yer, "N ba i a wō poturo āssō e."

XVIII Ḍor kōrō naa ka a gbāgbaar nī a gugurbo bala gbōo saalaa būu ara uoro ka a Pita mī tī ara uoro.

XIX A bōorlo nāa suor naa a Yesu, ba boo le i a wō poturbo nī bo le wō ma wile?

XX A Yesu 'yer ku wō, "Chāa pō le n ma 'yerē a n 'yer kōrō a nībe. N ma wile ba naa a ba lōcfu jie nī a ba Nāaṇmīn puorfū jiir, be le a Juu nībe ba jaa ma lōo. N ba sōo 'yer 'yer jaa ε. **XXI** Bo le so ka fu sōrō ma a le? Suor a bala na wō a n 'yer, ba bōon a le iñ 'yer."

XXII Yesu na 'yer a nītō ka a guguro āssō na ara gbōr wō 'ma wō tī 'yer, "Le le a sēe ika fu 'yer ku a bōorlo nāa ε?"

XXIII A Yesu 'yer, "Ala i a le iñ 'yer n bōr naa, wiil a n bōrfū jie. Tīche ala i yelmāe le n mī 'yer, bo 'yōo fu 'ma ma?" **XXIV** Wō chēne na lū tīche ka a Anası vē a ba tara wō chiin a bōorlo nāa Kayafası sē.

XXV A Simon Pita na chēne ara uoro a būu, ba suor wō naa, "A fōo, fu i naa a daba nyā poturo āssō ε?" Ka Pita chiir 'yer, "N ba i a wō poturo āssō ε."

XXVI A bōorlo nāa gbāgbaa āssō, wō nīre āssō toor le a 'lo a Pita na dōo che ḥmaa 'yer, "A ba i n nyē fu naa fon be a wō sē a kāa tūr jie 'lo

ε?” [XXVII](#) Ka a Pita le chiir, ka a nɔraa mì tɔɔ kõ ajienaa.

[XXVIII](#) Be le ba tara a Yesu yin a Kayafası yir bibio pipi na ba chiin a Worom nıkpẽs yir. A Juu nıbe mæs ba kpε be ε, bojūu baa bʊɔrɔ ika ba sɔɔ ba mæs na ba kõ tɔɔ di a Gõl Bar Difɔ ε. [XXIX](#) Le le a Pilate yi a yõo tı suv̄r ba, “Bo yelbier yi ika a daba nyã i naa?”

[XXX](#) Ka ba 'yer, “Lo ba ta maal yelbier ε, sı kõ naa tara wu waan a fu s̄ε ε.”

[XXXI](#) Ka Pilate 'yer ku ba, “Yın mæs, yi de wu tı tɔɔr a wo 'yer, a le a yın mæs nee na 'yer bin.” Tiche ka a Juu nıbe 'yer, “Saa tara sɔr na ku nire ε.” [XXXII](#) A in a le a Yesu na dɔɔ 'yer wiil a kuu 'lo tɔ wɔn na kpi.

[XXXIII](#) Pilate lıeb kpε tı buol a Yesu suv̄r, “Fõu le i a Juu nıbe nää bıu?”

[XXXIV](#) A Yesu suv̄r wu, “Fõu le tıer a le bıu nıbe le 'yer a n 'yer ku fu?”

[XXXV](#) Ka a Pilate 'yer, “Fu tıer ika n in Juu nire bıu? A fu mæs nıbe ni a bɔɔrlo nıbere baa nyɔɔ fu waan a n s̄ε, bo fõu i?”

[XXXVI](#) A Yesu 'yer, “A n nääalõu ba yi ka a wer pɔ ε, ala i a wer pɔ le wu dɔɔ yi, a n poturbo naa jeb faa ma ka a Juu nıbere ta nyɔɔ ma ε. Tiche a n nääalõu ba yi a ka ε.”

[XXXVII](#) Ka a Pilate pää suv̄r wu, “Ka ala i a le, nää le fu i we?” Ka Yesu 'yer, “Fu 'yer vıla fon 'yer ika nää le n i, ala 'yɔɔ le ba dɔɔ ma ka n wa ka a wer pɔ, naa wa 'yer a yelmæs 'yer. Nire 'lo jaa na i yelmæs suv̄ chele naa le in 'yerε.”

[XXXVIII](#) Ka Pilate suv̄r wu, “Bo le i a yelmæs?” Wun suv̄r a nıtõ baar, wu yin a yõo a Juu nıbere

sẽ tı 'yer, "N ba nyε yelsőnaa jaa a wu 'yǒc ε. **XXXIX** Tiche a yi binfo le ıka n ma ir nire a pcoefs die pɔ kɔ yi a Gõl Bar Difu daar. Yı buorɔ naa ıka n yuo a yi nāa kɔ yi bı?"

XL A ba tāna 'yere, "Kai, saa buorɔ wu ε, Barabası le sı buorɔ." Tiche a Barabası mı in nukuro.

XIX

I Pilate vẽ naa ka ba nyɔc a Yesu chiin tı fɔb. **II** Ka a sojası de guor wob jupil su a Yesu, tı mı de fuu jā ile ile na ba su wu. **III** Tı pāa ma tɔc ta a wu s̄e 'yere, "Sı puor fu naa Juu nibe nāa," tı ma 'ma 'ma wu.

IV Pilate le yin wa a Juu nibere s̄e go wa 'yer kɔ ba, "Yı nyε, in vén ka ba yi waan wu, ka yın māe nyε ıka, n ba nyε yelbier jaa a wu 'yǒc ε." **V** Ban wa yin a Yesu, wu sun a guor jupil nı a fuu jā ile ile 'lɔ, ka a Pilate 'yer kɔ ba, "Yı nyε a daba."

VI A boorlo nibere nı a puorfı yir gugurbo, ban wa nyε a Yesu, ka ba tāna 'yere, "Kpa wu a daa ju. Kpa wu a daa ju." Tiche ka a Pilate 'yer kɔ ba, "Yın, yi de wu tı kpa wu a daa ju, maa 'lɔ n ba nyε yelbier jaa a wu 'yǒc ε."

VII Tiche ka a Juu nibere 'yer, "Sı tara na neε, sun 'yer, ka a neε 'lɔ ıka wu seen kūu, bojūu wu buɔlɔ naa wu māe Nāaŋmın Bie."

VIII Pilate na wō a nıtɔ ka dābāe gba kpe wu. **IX** Ka wu lıeb kpe na wu tı suor a Yesu, "Nyinε fu yi?" Tiche Yesu ba haa neε sɔc wu ε. **X** A Pilate suor wu, "Faa haar ma neε ε? Faa bɔɔ ıka n tara na sɔr na vẽ ka ba kɔ fu, naa le tara sɔr na faar fu bar ε?"

XI Be le a Yesu 'yer wu, "Faa tara kpēc bālāa jaa a n jie ε, ala i Nāaŋmīn ba de yin saaju ku fu ε. A le jūu nīre 'lō na nyōc ma wa ku fu, wu lon yeldεer pō gar fu."

XII An yi a be chiine, ka Pilate pāa muɔrō ika wo faar a Yesu, tiche ka a Juu nīberē tāna 'yere, "Fōu vē ka a daba nyā chen, faa i a Siisa baraa go ε. Nīre jaa na ika nāa le wu i, wu jeere nī naa a Siisa."

XIII Pilate na wō a nītō, wu yin naa Yesu tī jāne nī a 'yer tōrfu dakōc ju, a jie ban buɔlō Kōsīpān. Ka a Juu nīberē mī buɔlō a jie Gabata. **XIV** A Gōl Bar Difū bānsı daar mōtōtuo sōc, Pilate 'yer ku a Juu nīberē, "Yi nyε a yi nāa."

XV Tiche ka ba tāna 'yere, "Ku wu. Ku wu. Kpa wo yōo a daa ju." Ka a Pilate soor ba, "N kpa a yi nāa?" A ba 'yere, "Saa tara nāa jaa ka nāa Siisa ba le ε."

XVI Ka Pilate vē a ba nyōc a Yesu chiin na tī kpa ka a sojası tara wu.

XVII Yesu yin tuo a wu māe daa chiin a jie 'lō ban buɔlō a Julaa Jie. Tiche ka a Juu nībe mī buɔlō a jie, Gōlgota. **XVIII** Be le ba kpa wu 'matāan nībe ayi, ka bala be a lōbobo tiche ka a Yesu be a sālsōc.

XIX Pilate sēb sēbie 'mar a daa ju ika, YESU NA YI NAJARETI, A JUU NĪBE NĀA. **XX** Kōkōe ata le wu sēb, a Juu nībe kōkōr, Worom nībe kōkōr nī a Greek dēme kōkōr. Ka a Juu nībe yōo kar a sēbie bojūu a jie ban kpa wu ba jāan a yir ε. **XXI** Ka a bōrlo nīberē 'yer ku a Pilate, "Ta sēb ika a Juu nībe nāa ε, fun taa sēb ika a daba nyā 'yer ika 'lō le i a Juu nībe nāa."

XXII Ka a Pilate 'yer, "A le in səb n səb baar."

XXIII A sojası na wa kpa a Yesu baar, ba pōn a wu fuusı jiir anaar ka ãsʊɔ̄ jaa 'mɔ̄ wu bon. A wa chen a fuu wōo 'lɔ na ba tara nee ε, bõbõ'yen le ba wob yin a saaju tı baar a gbεε po.

XXIV Ka ba 'yere koro taa, "Yı ta i a sı chıer a fuu nyā ε, yı i a sı gba gbām kaa an le na di?" Ba in a le ka a ala na səb a Nāaŋmın gān po na i yelmāε, "Ba pōn a n fuur tı de a n fuu gbān gbām." *(Yiel Gān 22:18)* Le le a sojası i.

XXV Yesu ma nı a wu ma yεbe, Klopası poɔ̄ Mεer nı a Mεer 'lɔ mı na yi a Magdala ara naa be a wu daa par. **XXVI** A Yesu na nyε a wu ma na ara, ka a poturo 'lɔ wun nɔ̄ mı ara gbvr wu, ka wu 'yer ko a ma, "A fo bie le a 'lɔ." **XXVII** Na wo mı 'yer ku a poturo 'lɔ mı, "A fu ma le." Ala le so ka a poturo 'lɔ tara a Yesu ma kul a wu yir.

XXVIII Yesu bōɔ̄n naa pōpānyā ika yele a jaa pāa baar naa ka a le na səb a Nāaŋmın gān po, na i yelmāε, ka wo 'yer, "Kōnyūur kpε ma naa."

XXIX Duv ben be ka a dāmiir sεε ka ba de sapɔ̄ 'lɔr ir chab urbanyūu daa po tur a Yesu. **XXX** Wun wa mvv̄r a dāmiir ala baar, ka wu 'yer, "A baar naa," tı sur a ju na wu ȳmaa a vv̄r.

XXXI A bıbir chiiraa Chɔɔrfu Bıbir Daar le ka a wer na chaar i Bıbir Kpεε, ala le so ka a Juu nıbe ba buɔ̄rɔ̄ ika a kūn a chene be a daar jur ε. Ba suɔ̄r a Pilate ika wu v̄ε ka ba kar a ba gbεε tı yɔ̄o ba. **XXXII** Be le a sojası chen tı kar a bala ban lɔ̄ɔ̄ kpan a Yesu gbεε. **XXXIII** Tıche ban wa ta a Yesu s̄ε̄, ba nyen ka a i wu kpi naa ka baa kar a wu gbεε ε. **XXXIV** Ka a sojası ãsʊɔ̄ de a p̄ii wōo 'lɔ chɔ̄r a

Yesu lõboor ka jāi nī kōc yi ajienaa. [XXXV](#) A nūre 'lō na nyē a anyāna le di a dāasie, ka wō dāasie i yelmāe. Wō bōc naa ika a le wōn 'yer in yelmāe, ka yi mī na sōc de. [XXXVI](#) A anyāna i naa ka a le na sēb a Nāaŋmīn gān pō i yelmāe ika, "A wō kōc kōc kab ε." [\(A Yifū Gān 12:46\)](#) [XXXVII](#) Ka ba le sēb a Nāaŋmīn gān jie āsuō ika, "Ban kaa naa a 'lō ban chōr." [\(Jekariya 12:10\)](#)

[XXXVIII](#) A Josefū na yi Arimatuya, i naa a Yesu poturo, tī a Juu nūberē dābāe jūu, waa dōc vē ka ba bōcōn ε. 'Lō le sōc a Yesu a Pilate sē. Pilate sōc naa ka wō tī yōc a Yesu. [XXXIX](#) A 'lō nī a Nikodiması nyā na dōc chen a Yesu sē a tāsōc pōc wō naa, na wō mī waan a kānyūur ala ban buclō simura nī alosi. An tān nūgbulo lījaata nī pie nī a nūu (75). [XL](#) A ba jaa ayi den a Yesu vil wō a fōpila tī je wō a kānyūu ala tu a le a Juu nūbe na ma i tī ūu a nūre. [XLI](#) A jie 'lō ban kpa a Yesu, pobile ben be, ka yaa paalaa mī ban ba ūu nūre jaa ε, mī be be. [XLII](#) Bojūu an i a būbir chiiraa Chōcrafū Būbir Daar le, tīche ka a yaa mī gbūr a be jūu, ba ūun a Yesu a be.

XX

[I](#) A daa gbul būbir dōc daa wer na chaara wa la la la, Mēer na yi a Magdala chen naa a yaa par tī nyē ka i a kōsūr 'lō ban pōc a yaa yuo naa. [II](#) Wō jon chen a Simon Pita nī a poturo 'lō a Yesu na nō sē tī 'yer, "Ba ir naa a Soro āgān a yaa pō, ka saa bōc a jie ban bin wō ε."

[III](#) Ka a Pita nī a poturo yi na chen a yaa par. [IV](#) Ba jaa 'mantaa joro, tīche ka a poturo 'lō jo vīe a Pita bar tī de nie ta a yaa par. [V](#) Na wō muul

nye a fōpila 'lō na gā, tī waa kpe ε. **VI** Be le ka a Pita na turo a puor mī ta, na wō kpe a yaa pō, na wō nye a fōpila mī na gā. **VII** Ka a fō-ūu naa 'lō ban vil a Yesu ju mī pil yi a fōpila pō gā wō yō. **VIII** A poturo 'lō na dōc de nie ta a yaa par mī pāa kpe, na wo nye a le tī sōc de. **IX** Baa na bōc a par sere ε, ıka le a Nāaŋmīn gān na 'yer ıka a Yesu na ir naa a kūu pō, ı vor ε.

X A poturbo ayi bala līeb kul a ba taaba sē. **XI** Tiche ka a Mēer ara a yaa par kōnō. Wō kōn wa muul kaa a yaa pō, **XII** na wō nye a malakası ayi na su fuu piel be a yaa pō, ka a āsuō jāne a ju jie, ka a āsuō mī jāne a gbēe jie, a jie ban dōc gaal a Yesu.

XIII Ka ba suor wō, "Pōo, bāa 'yōc le fu kōnō?" A wō 'yer ba, "Ba ir naa a n Soro, ka n ba bōc a jie ban bin wō ε." **XIV** A nītō wōn 'yer, tī līeb nye a Yesu na ara, tiche waa bōc ıka 'lō le ε.

XV Ka Yesu suor wō, "Pōo, bāa 'yōc le fu kōnō? An le fu buɔrō?" Mēer tīer naa ıka a jikaara le, tī 'yer, "Nikpēe, ala ı fōo le ir wō, wiil ma a jie fōn bin, ka n chen tī 'mōo wō."

XVI A Yesu buɔl, "Mēer!" Ka wō līeb 'yer nī a Juu nībe kōkōr, "Woroboni." A par le, Wiwile.

XVII A Yesu 'yer, "Ta gōo ma ε, n ba chen a n Sāa sē sere ε. Chen a n poturbo sē tī 'yer ba, n līeb chiine a n Sāa Nāaŋmīn mī na ı a yi Sāa Nāaŋmīn sē."

XVIII Ka a Mēer na yi a Magdala chen a poturbo sē tī 'yer, "N nyen a Soro," na wō mī man a ala a Yesu na 'yer ku wō.

XIX A daa gbul b̄ibir d̄ōc̄ daar jāanuɔr, a poturbo lōɔn taa a die p̄o, t̄i kpal a pāma a Juu n̄ibe dābāe jūu. A Yesu t̄i k̄pe ara a ba s̄e t̄i puor ba 'yer, "Nyā'maar w̄o be a ȳi s̄e." **XX** Won 'yer a n̄itō, w̄o wiil ba naa a nuur n̄i a lōboor. N̄ōc̄ kpēn a poturbo ban nȳe a Soro.

XXI Yesu le 'yer ku ba go, "Nyā'maar w̄o be a ȳi s̄e, le a Sāa na t̄ō ma, le le n̄ mi t̄ōnō ȳi." **XXII** T̄i pāa vuor 'yōc̄ ba t̄i 'yer, "Ȳi de a Nāaŋm̄in S̄e." **XXIII** Ala i ȳi v̄en n̄ire yeld̄eer bar, Nāaŋm̄in mi na v̄en bar w̄o. Ala i yaa mi wa v̄e bar ε, Nāaŋm̄in mi kō v̄e bar ε.

XXIV Tomasi ban le buɔlō Naa na i a Poturo Pie Ni Ayi āsuɔ ba d̄ōc̄ be be a Yesu na wa ε. **XXV** Ka a poturbo bala na be be nȳe a Yesu 'yer ku w̄o, "S̄i nyen a Soro," t̄i w̄o 'yer, "Maa ba nȳe a nat̄e a w̄o n̄uu p̄o ε, naa de a n̄ nubir t̄ū a kpafu jie ε, naa mi le de n̄uu t̄ū a lōboor b̄ōc̄ p̄o ε, n̄ kō s̄oɔ de jaa ε."

XXVI A ber aniin daar, a w̄o poturbo ba jaa le lōɔn taa a yir p̄o, ka a Tomasi mi be be. A pāma kpal naa, t̄iche ka a Yesu wa ara a ba s̄e puor ba t̄i 'yer, "Nyā'maar w̄o be a ȳi s̄e." **XXVII** T̄i pāa 'yer ku a Tomasi, "Tur a f̄o nubir a ka, nȳe a n̄ nuur na f̄o tur a f̄o n̄uu su a n̄ lōboor b̄ōc̄ p̄o, na f̄o bar a baal t̄i s̄oɔ de."

XXVIII Ka a Tomasi 'yer, "N Soro n̄i n̄ Nāaŋm̄in."

XXIX A Yesu pāa suor w̄o, "Fun nȳe ma jūu le f̄o s̄oɔ de ? P̄upel d̄eme le a bala na ba nȳe ε, t̄i s̄oɔ de."

XXX Yesu t̄ōn ne'maa t̄ō ȳōc̄ a w̄o poturbo niem, ban ba s̄eb 'yōc̄ a gān nyā p̄o ε. **XXXI** T̄iche a anyāna s̄eb naa ka ȳin s̄oɔ de ika, a Yesu le a

Ni-iraa, na i a Nääñmin Bie. Yün sōo de jūu, yün tara naa nyevor yin a wō yuor pō.

XXI

I A anyā puor, Yesu le ir wō māe wiil kū a wo poturbo be a Tiberiyas man pō. Nūtō le a tu.
II Simon Pita, Tomasi ban buɔlɔ Naa, Natanuel na yi Keena na be a Galilee paal pō, Jebedee bibiir ayi puɔn a poturbo ayi bamūne 'mantaa. **III** Ka a Simon Pita 'yer kū ba, "Maa chiine naa jāmε nyɔɔrfu jie." Ka ba mī 'yer, "Sìn 'mantaa chen!" Ba yin kpe a gboror chen, tiche a tāsōo 'lōnō baa nyɔɔ bon ε.

IV Bibio pipi Yesu ben a gogoro ju ara, tiche a poturbo ba bōc ika 'lō le ε.

V Ka wō buɔl ba suɔr, "Barmūne, yaa nyɔɔ jām ε?" Ka ba 'yer "Kai."

VI A Yesu 'yer ba, "Yi lōb a lɔyaar 'yōɔ a gboro nūsōɔ jie, yin nyɔɔr amīne." Ban lōb a lɔyaar 'yōɔ, baa le tōonō tɔɔrō ε, bojūu wō nyɔɔr jāyɔɔ.

VII Ka a poturo 'lō a Yesu na nō 'yer kū a Simon Pita, "A sī Soro le." A le a Pita na wō ika, "A sī Soro le," wō sun a fuu wōn dōɔ yaa bar na wō cō lon a kōɔ pō. **VIII** Ka a poturbo ba nyā na che turo nī a gboro tɔɔrō a lɔyaar na sseen a jāmε. Baa jāan a gogoro ε, an īn gbēε kōɔr ata (300). **IX** Ban wa do a gogoro ju, ba nyēn saalaa būu jāmε na be be nī paanōɔ.

X A Yesu 'yer kū ba, "Yi ir a jāmε ala yün nyɔɔr a pōpānyā amīne waan."

XI Ka a Simon Pita kpe a gboro pō, tī tōo a lɔyaar na sseen a jābērē don a gogoro ju. A īn jāmε kōbaa lujaayi nī pie nī ata (153), an i a yōɔ

a le, tiche a loyaar ba chier ε. **XII** A Yesu 'yer ku ba, "Yi wa suor neε." Tı a poturbo ãsuso jaa ba 'la suor wu ika, "An le fu i?" Ba jaa bōon naa ika a Soro le. **XIII** Yesu ir a paanõo na wu ku ba, tı le ir a jäme mi ku ba. **XIV** A nyā le i gbeε ata Yesu na ir a wo māe wiil a poturbo won ir a kūu po i vor.

XV Ban di baar ka Yesu suor a Simon Pita, "Simon, Jōon bie, fu nō man gar a banyāna ḡ?" Ka wu 'yer, "Jō, n Soro, fu bōon naa in nō fu." A Yesu 'yer wu, "Kuro a n pelsi a bōdiir."

XVI Yesu le suor go, "Simon, Jōon bie, fu nō man sūre jaa?" Ka wu 'yer, "Jō, n Soro, fu bōon naa in nō fu." Ka a Yesu 'yer ku wu, "Bōon kaara ma a piir."

XVII Yesu le suor won gbeε ata, "Simon Jōon bie, fu nō ma naa?" Ka a Pita puo sōo bojūu gbeε ata ni nyā a Yesu na suor wu, ika wu, "Nō wu naa?" Tı 'yer, "N Soro fu bōon yele a jaa, fu bōon naa in nō fu." A Yesu 'yer ku wu, "Kuro ma a piir bōdiir. **XVIII** Yelmāe le n 'yere kuro fu, a fu polbile daař fu māe ma sun fu fuusı na fu chiin jie 'lo jaa fōn buorō. Tiche fōu wa kor baar, fu ma jǟn a nuur ka nire kōo su fu a fuu tı tōo fu chiin a jie 'lo fōn ba buorō ε." **XIX** Yesu 'yer a nitō na wu wiil a kūu 'lo tō Pita na wa kpi 'yōo Nāaŋmın yuor tūr. Tı pāa 'yer ku a Pita, "Turo ma."

XX Pita lıeb nyε a poturo 'lo a Yesu na nō ka wu turo ba. A poturo nyā le dōo dīel a Yesu le ban dire a di baaraa, na dōo suor a Yesu, "N Soro, an le na gar 'yōo fu?" **XXI** Pita na nyε won turo ba, ka wu suor, "N Soro, tı nyā mi?"

XXII A Yesu 'yer, "Maa nõ ıka wu be be tı tān in na l̄eb wa, a ı bo a fu surɔ? Fõv turo ma."

XXIII A anyāna jūu le a poturbo 'yer yʊɔrɔ nı ıka a poturo 'lɔ kõ kpi ε. Tiche Yesu ba 'yer ıka wu kõ kpi ε, wu 'yer ıka, "Maa nõ ıka wu be be tı tān in na l̄eb wa, a ı bo a fu surɔ?"

XXIV A poturo nyāna le di a anyāna dāasie na wu səb bin, ka sı bɔɔn a wu dāasie na ı yelmāε.

XXV Yesu tõn tõyɔɔ mı, ala ı a jaa ta səb bɔ'yen 'yen, a wer wu jaa kõ naa tara jie bin a ala na səb ε.

**A Nāaŋmūn Nətur Oaalaā Gān, Burfuɔr
Birifor, Southern: A Nāaŋmūn Nətur Oaalaā Gān,
Burfuɔr New Testament**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Birifor, Southern

Contributor: Aramaic Bible Translation, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

97b1f1fe-19fd-52d9-9481-ad2a6ade2772